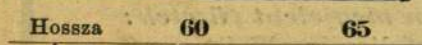

A dark, textured suitcase or trunk with a handle and metal latches. The image is a black and white photograph of a vintage-style suitcase. It has a rectangular shape with rounded corners and a dark, possibly leather or cloth, texture. A handle is visible on top, and there are metal latches or clasps on the front and top edges. The lighting is somewhat dramatic, highlighting the texture and the metallic parts.

HELLER-féle ruha-bőrönd.

GHINLY EZUKORIA
gheorgheescu & sorin
BUCURESTI, ROMANIA

100 CIGARETTES
1000 mg

GHINLY EZUKORIA
gheorgheescu & sorin
BUCURESTI, ROMANIA

50 CIGARETTES
500 mg

GHINLY EZUKORIA
gheorgheescu & sorin
BUCURESTI, ROMANIA

25 CIGARETTES
250 mg

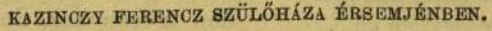
GHINLY EZUKORIA
gheorgheescu & sorin
BUCURESTI, ROMANIA

Vértes-féle Sósbornyó
Minden háznál szükséges.

12003

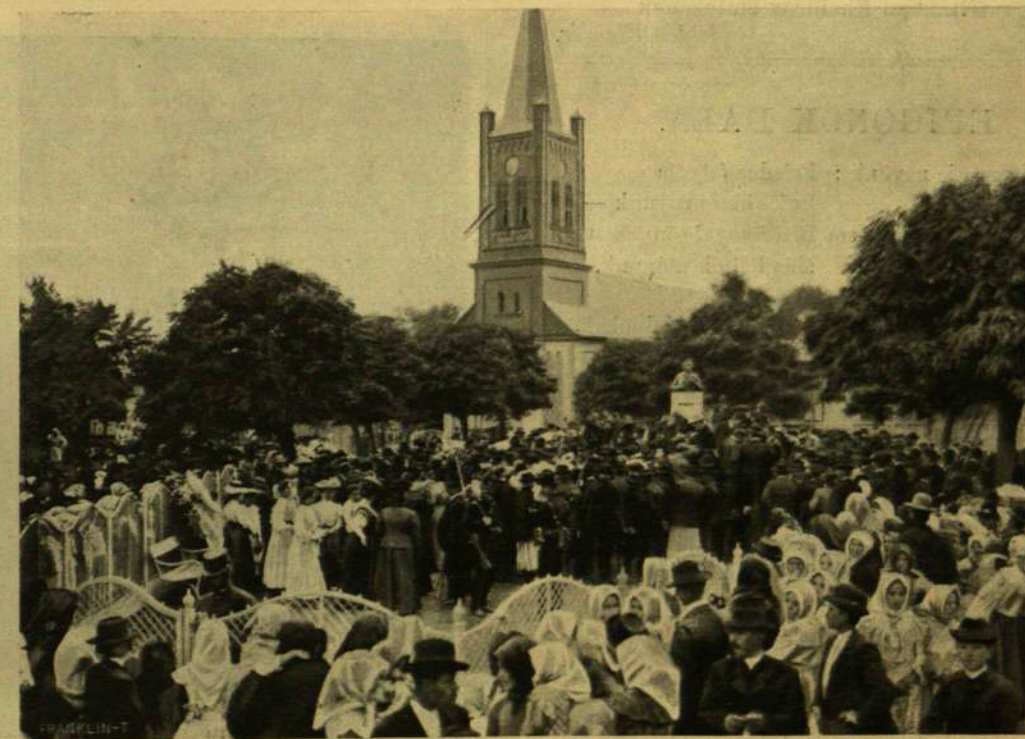
A magyar királyi
államvasutak igazgatósága.
(Utánnymás nem díjaztatik.)

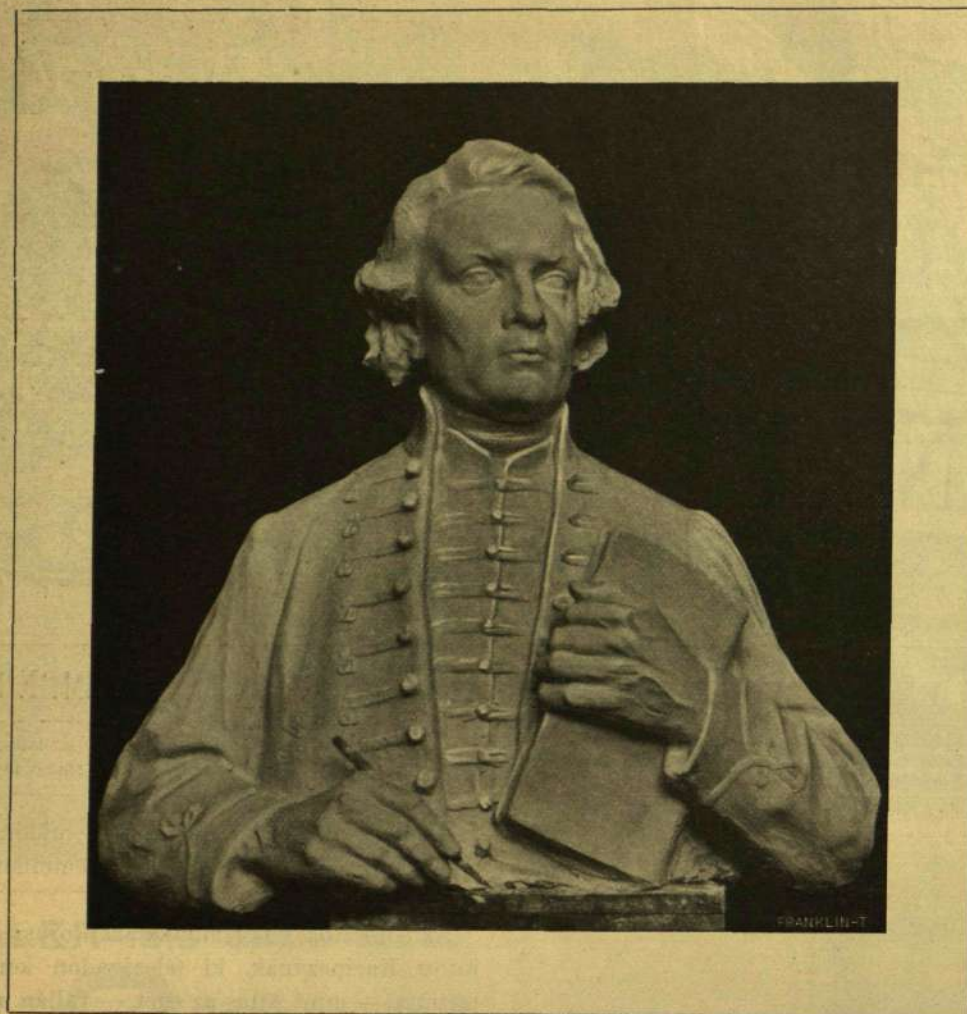
st. IV., Egyetem-utca 4. szám.

MŰVELŐDÉSTÖRTÉNETÜNK vértanu-glóriájával megszentelt apostolának. Érszemjén nagy szülöttének, Kazinczy Ferencnek ünnepe volt vasárnap, abból az alkalomból, hogy a magyar dal jeles művésze, Fráter Lóránd emléket állított számára, így is bizonyoságot téve arról a szoros kapcsolatról, mely nemzetünk jelenét múltjához fűzi. Hogy csakugyan az egész ország szükségét érezte ennek az ünnepségnek, mutatja az a hatalmas érdeklődés, mely külső fényben, benső összhangban oly impozánssá, a résztvevők előtt felejthetlenné tette Kazinczy emlékének mostani felújítását. S ha igaz az, hogy minden ünnep igazi jelentőségét az ünnepi érzések nemes tisztasága adja meg, milyen tisztítóan, nemesítően hathatott a reform-kor ideális vezéralakjára való visszaemlékezés nemzeti küzdelmeink mostani nehéz korszakában. A Széchenyi ajkán megszólaló nemzeti lélek az, mely Kazinczy egyéniségét, törekveit áthatja, megnevesíti. Föllépése abba az időbe esik, midőn a nemzetnek romlása lett az élvezet, a nemesség hazája feldúlt védfalából

KAZINCZY FERENCZ ÉRSEMIÉNI SZOBRA'NAK LELEPLEZÉSE

KAZINCZY FERENCZ ÉRSEMJÉNI SZOBRA HORVAI JÁNOSTÓL.

A róla való megemlékezés külső lefolyásáról nem kívánunk e helyen bővebben megemlékezni. A kormány, tudományos és irodalmi egyesületeink, vármegyénk képviselői, s különösen Négyesy László magasan szárnyaló emlékezésében, lerótták a kegyelet adóját Kazinczy emlékének. A szobor tehetséges fiatal művészünknek, Horvai Jánosnak alkotása, ki eddigi sikereit egy újjal gazdagította. Meg kell emlékeznünk az Akadémiáról, mely szívesen járult hozzá a szobrot körülvevő díszes kerítés elkészítéséhez, a *Kazinczy-utódokról*, kik az emlék gondozását fiúi kegyelettel vállalták magukra; *Paulay* Erzsébet, a Nemzeti Színház nagytehetségű fiatal tagjáról, ki a műltra való gondolat elégikus hangulatát tavaszi napfényvel aranyozta be, s végül ismételt *Fráter* Lorándról, ki az általa rendezett hangversenyen, hűtán volt a közönség lelkes ünneplése tárgya.

Vajha az ünneplés lelkes vasárnapjait a hét-köznap komoly munka követné, akkor áldoznánk legméltóbban Kazinczy emlékének.

Miklós Elemér.

EPIGONOK DALA.

Ha van egy kis nevünk: Feledés fátyla
A jó Isten látja — Befödheti árnyunk —
Nem vagyunk semmit sem Bizonyval jönnek majd
Féltékenyek rája. Más költők utánunk.

Keveset, de mégis Jönnek más dalmokok,
Valamit csak tettünk. Nagyok és erősek,
Nem baj, ha a jövő Nálunknál gyújtóbbak,
Elszáguld felettünk. Bátrabbak, dicsőbbek.

Mit az egyes ember Ajkukon elnémul
Múló dicsősége! A multak siralma,
Csak a nemzet égjen Riadóuk dalát
Az élet tűzébe. Mindenki meghallja.

S míg mi porladozunk
A sírban nyugodtan:
Ők előnyomulnak
Győzelmes sorokban...

Endrédi Sándor

Dal-katonának sorhada kél,
Bennök kimetszve sok álom, eszme,
Töprengő bánat, vágy, szenvedély;
Aranypalástban elől királyuk:
Koronás Élet száguld lován!
Utána zajjal, dobajjal, jajjal
Tolong az egész kis tartomány.
Minden idegen kettőzött hévvel
Hajtja az élet gyors kerekét,
Fejemen átömlik egy forró láva,
Homlokom: tűzhegy, szemem: beszéd.
— S a fehér lapra, mint denevér-szárny,
Ijesztő árnyék csap hirtelen:
Őt fekete újjak árnyai nyúlnak
Hátam megöl át a fejemen.
Hol az Élet szó lángol pirosan:
Kis halk vonást húz a szörnyű kéz
S mint tűz parázsa záporomlásra:
Egyszerre az a szó csak elenyész!
Megáll a szívem... tollam elejtem...
Hátratekintek... székem megett
Sötét ruhában egy fekete váz
Őt szikár ujjával megfenyeget.
«Sátán!» — kiáltom. S mint Luther Wart-
Tintásüvegem fejéhez vágom! [burgban:
Mefisztókacagás... ajtócsapódás...
Lámpám kialszik... Örkd a szél kint
Sötét utcákon.

Oláh Gábor.

A NOSZTY-FIÚ ESETE TÓTH MARIVAL.

Elbeszélés.

(Folytatás.)

Irta MIKSZÁTH KÁLMÁN.

Feri nem csatlakozott az ifjúsághoz, pedig tudta, hogy Mari köztük van. Tudott az idegeinek parancsolni, hiszen elsőrendű játékos volt. S most jutott élete legérdekesebb játék-májához. Összes érzékei, tehetségei meghatározódtak, még a lábujjaival is gondolkodott, — a hogy a nagy kártyásokról mondják. A «ferbli» két nagy regulája vezette. Az egyik el nem árulni tudni az arezezal, hogy milyen «blatt» van a kézben. A másik elévülhetlen regula, hogy a ferblit két kártyából kell megjátszani, vagyis addig, míg nincs minden kártya kiosztva. A játék csak odáig ér valamit, a többi már csak bamba szerencse. A két első kártyából, szóval «blind»-re kell «kóstaltatni», vagy «javítani», ha az ember sokat akar «behúzni». «Javitani» vélt hát a helyzetben, ha visszatartja magát s nem közeledik szembeszökő módon a leányhoz. Sokkal hazardabb volt, hogysem mindjárt a «zsínór» után nyúljon. A tak-

A KAZINCZY-CSALÁD TAGJAI A SZOBORLELEPLEZÉS UTÁN.

tika adja meg a győzelmek borsát, savát. A katonai is, a játékos is taktikával dolgozik. Ez az igazi, ehhez tartotta magát. A fiatalok közt különben sem voltak ismerősei, úgy hogy egyelőre csak alárendelt szerepet játszhatott volna Mari jelenlétében e rozáli öltözött vidéki majmok és falusi backfischek közt, kikkel nem lehetett egyébről társalogni, mint jelentéktelen helyi eseményekről: hogy Kracknerék feldőltek a múlt héten a szánkóval és Matild baronesznek az a szép kék blousea a csipkedudorokkal, tönkrement, úgy hogy föl nem veheti többé, hogy a széles Rapoltné kiejtette tegnap a böleséből a kis gyereket, azért nem jöhetett ma, mert a baba beteg lett és alighanem rámege a szegény kis lélek.

Feri inkább künn maradt az asszonyok közt, katona-históriákkal mulattatta Fruzina mamát és környezetét, a «századokat». A gunyos Findsa asszony nevezte el így, minthogy a háziasszony körül a legidősebb hölgyek, egykori leányismerősei sorakoztak, de ott legyekedett a dévaj öreg úr, Podwolski gróf is; csizmáján hetykén recsegett a talp, mert csikorgóra varatta még most is, s gavalérosan pengett a sarkantyú. A gróf csupa vidámság, csupa derű volt, bár már túl lehetett a hetvenen. Falun akadnak még ilyen életerős öreg urak. A feje fehér volt, mint a friss hó, az arca piros, mint a rózsza s a beszéde csintalan, hetykélkedő, nagyzó, mint valami kvietált huszárörmester olyan helyen, a hol elvetheti a sulykot.

— Hát te öcsém mért nem hordod el innen az irhadat? — zsörtölődött a gazda Ferivel. — Mit udvarolsz itt a feleségemnek? Mars be a leányokhoz!

— Nem lehet, kedves bátyám. Nem illenék. Hiszen én most voltaképpen nászúton vagyok az új hivatalommal.

— Ördög kell neked, nem hivatal. De ha kellene se manipulálj elhasznált bélyegekkel. Ezt a gonosz célzást elérte Kaprinezy Balázné és fölvette a keztyűt az érettebb női nem nevében.

— Mi is voltunk nyiló virágok valamikor s komám uram se volt fogatlan farkas, mint most. De ha hervadtak vagyunk is immár, azért ezt bizony nem érdemeltük az uradtól, Fruzinka, mert az elszáradt levendulának is van illata, forgós teremtetten, és az öreg pemetefű is jó orvosság az olyan krákogó öreg salabakternek, mint a komám.

— Hiszen épen azért mondom, — nevetett

Palotjay, — mert Noszty öcsém még nem krákogó salabakter.

— Noszty? — rikkantott bele Podwolsky gróf. — Hohohó! Noszty! Melyik Noszty? Mert annyi Noszty van, mint a hány tarka kutya a világon.

Az öreg gróf roppant örömet tudott mutatni, ha valami új ismerőse bukkant, a mi nem esoda, mert ritkán esett meg vele, ismervén már az egész világot. Birtokát még jóformán mint fiatalember vitalitiumba adta s azóta mint vendég vagy utas csavarog a földtekén; egy nap Kairóban van, a jövő héten disznótoron valami magyar faluban, a honnan a következő nap elutazik Monacóba és felteszi a croupiernél a mindennapi Napoleonját, egyformán fűtyörészve s félrecsapott kalappal ballagván haza esténként a Casinóból, akár nyert, akár veszített.

— Noszty Ferencz vagyok, — felelte Feri, elnyelve a boszúságot, hogy a Nosztyakról oly félvállról szökött.

— Ferencz? Én is Ferencz, te is Ferencz, a császár is Ferencz. Mit tudom én abból, melyik malacz ki ökre?

Mindezt szeretetreméltó bonhomióval mondta, testének minden izma és porcikája mozgott, a szemei hamiskásan nevettek, a homloka ragyogott, a szája szélesre szétnyílt és a tömött bajusza szálszálankint élni és ingerkedni látszott.

Feri elképedve nézett rá, mintha sértené a szó, de enyhíté a kedves, ennyivaló mórlikálás hozzá; gondolkodott, hogy mit feleljen, de nem is kellett, Fruzina mama mondta helyette:

— Palinak, követünknek a fia.

— Szervusz öcsém, agyagos, — kiáltá erre kitoró lelkesedéssel, mind a két kezét barátságosan, bensőségesen megrázva. — Hja, hja, — folytatá azután elábrándozva és a nyelvvel csettentve, — huj, de szép feje teste volt az anyádnak!

Noszty Ferencz minden vére fejébe tolt, első gondolata volt, hogy felugrik és arczaul üti a tisztos hajú agastyánt, de az olyan ártatlanul nézett le rá, mint egy gyermek, szép kék szemei szinte ugráltak az örömtől, a hangja csengett-bongott az eleve ségtől és a kandallóban is azon mód szerint pittegetek-pattogtak, játszadoztak a tűzszikrák, mintha az ő szavait kisérné és vele együtt pajkoskodnának.

— És honnan tudja azt maga? — kérde a fiatalember fojtott, tompa hangon. Olyan sötét, nehéz volt minden szava, mint egy felhő, melyben villám lakik.

FRÁTER LORÁND ÉS HORVAI JÁNOS SZOBRA SZÉKÉSZMŰVÉSZ.

Mindenki érezte a helyzet kinos voltát s szorongva, elsápadva várták a kitorést. A fiatalember melle hullámosan emelkedni kezdett, orrcimpái lüktettek. Oly csend lett, mint a kriptában, csak a szívek dobogását lehetett hallani.

— Na! Honnan tudja?

Mindenki érezte a puskaorral telített hangból a készülődő robbanást, csak maga az öreg úr nem.

— Hogy honnan? — pattant fel kedélyesen hahotázva, nagy kedvveléssel ringatván magát a csipőin. — No nézd csak! Hiszen egy hajszál híjja, vagy annyi se, hogy nem én vagyok az édes apád, ebugatta és ebadta.

A vér lassankint szökött vissza fejéből, most már megfordítva, halotti sápadtság borította el arcát, s hogy remegő kezeinek munkát adjon, egy cigarettát sodort a jobbkezeivel, miközben a ballal bajuszát morzsolta, tépegette nagy izgatottan.

Mindenki feléje fordult, mit fog tenni. Az emberek összenéztek, mintha mondanák: Ez mégis roppant tapintatlanság az öregtől. Szegény fiatalember, hogy háborog, hogy küzd magával! Kényes egy helyzetben van.

— No, mit morogsz, hékás? Mért nem szólsz? — piszkálta kedves kötekedéssel Podwolski, a sarkantyút összeütve.

— Azon gondolkozom, — felelte Noszty epés humorral, a szemöldökeit felhúzáva, — hogy apagyilkos legyek-e egentül, vagy pedig ne legyek gentleman?

Bravó, bravó! Kitor a derűtség és a taps mindenünne. Az egész társaság mintegy lidércnyomástól szabadult fel. A «századok» összedugták a fejeiket és úgy dicsérték. Szélesemen felelt meg! Kedves fiatalember. Egy püspök se felelhetett volna meg bőlesebben ennek a Podwolskinak, ennek a megenni való öreg gyereknek, a kinek minden szabad. Mert ha valami vitézi pose-ba vágja magát, nevetéssé válik, ha pedig rá se hederít az öreg gróf csacsogásaira, cinikus hírbe keveredik, szóval vagy krakéler lett volna, vagy cinikus, így azonban pompásan ütött ki, apagyilkos se lett és megmaradt mégis gentleman. Hiába no, sokat tesz a finom nevelés!

Még Tóthné is odajött, a hol egy gyűrűben vették körül Ferit az öreg asszonyok, magyarázva neki a Podwolski csintalan szabadszójú-

KAZINCZY FERENCZ ÉRSEMJÉNI SZOBRA A LELEPLEZÉS UTÁN.

LEJÁRAT A NAGYTEREMBE.

ságát. Bizony nagy Isten csodája, hogy még be nem verték eddig a fejét.

— Ha már eddig be nem verték, ezután már könnyebben elkerüli, — vélte az öreg Palojtay. — Ne hadd magad, öreg Ferkó!

Nem is hagyta az magát, sőt csak most kezdte megmagyarázni, mikép értette a dolgot.

— Hát úgy történt, hogy az öreg Balikán főispán volt akkoriban, mikor én fiatal ember voltam. Felmegyek a megyeházára az előszobájába, hát ott találok azt a tacsót, Noszty Pálit, akkor megyei aljegyző volt, és még egy csomó ügyes-bajost. Azt kérde, mi járatban vagyok. Mondom neki, egy kis beszédem volna a főispánnal. «Most az alispán van bent, meséli, utána majd én jönnék, de szívesen enge-

dem át a helyemet.» Megköszöntem neki és körülbelül így szoltam: «Félek, hogy soká várakoztatnálak, mert azt hiszem, hosszabban veszem igénybe idejét, reménylem, te nem sokáig beszélsz bent?» «Oh, semmi esetre sem», felelte. «Micsoda ügyben mégysz be?» «Bagatelle, mondá, mindössze megkérdezek tőle valamit.» «Akkor hát eredj be előbb te, nekem az kényelmesebb.» Be is ment a lurkó és örömtől sugárzó arczczal lépett ki egy pár perc múlva. Közvetlen utána a főispán elé járulok és ünnepélyesen megkérem tőle a leánya kezét, természetesen a nagybikét, mert a kisebbik tatár hercegnő, a mostani Homlódyné, még a bábúival játszott. A főispán fölszisszent meglepetésében s bosszúsán csó-

A KARÁCSONYFA A 'POKOL'-BAN.

A KÚT.

válta a fejét. «Ejnye, ejnye, elkéstél Ferkó öcsém, épen most ígértem oda Noszty Palinak a leányomat. Hogy nem tudtál tiz percczel előbb jönni!» Hát tudtam volna biz én, sőt maga Noszty ajánlotta fel, hogy menjek be előbb és ha szót fogadok neki, most akkor az én fiam volna ez a fattyú.

S édes szeretettel, szinte büszkeséggel felelte a szemét deli alakján.

— Nem is volna rossz, — jegyzé meg Tóthné asszony, szokása szerint összecsucorítva száját, ha beszélt, — most már kész szolgabíró fia volna a gróf úrnak.

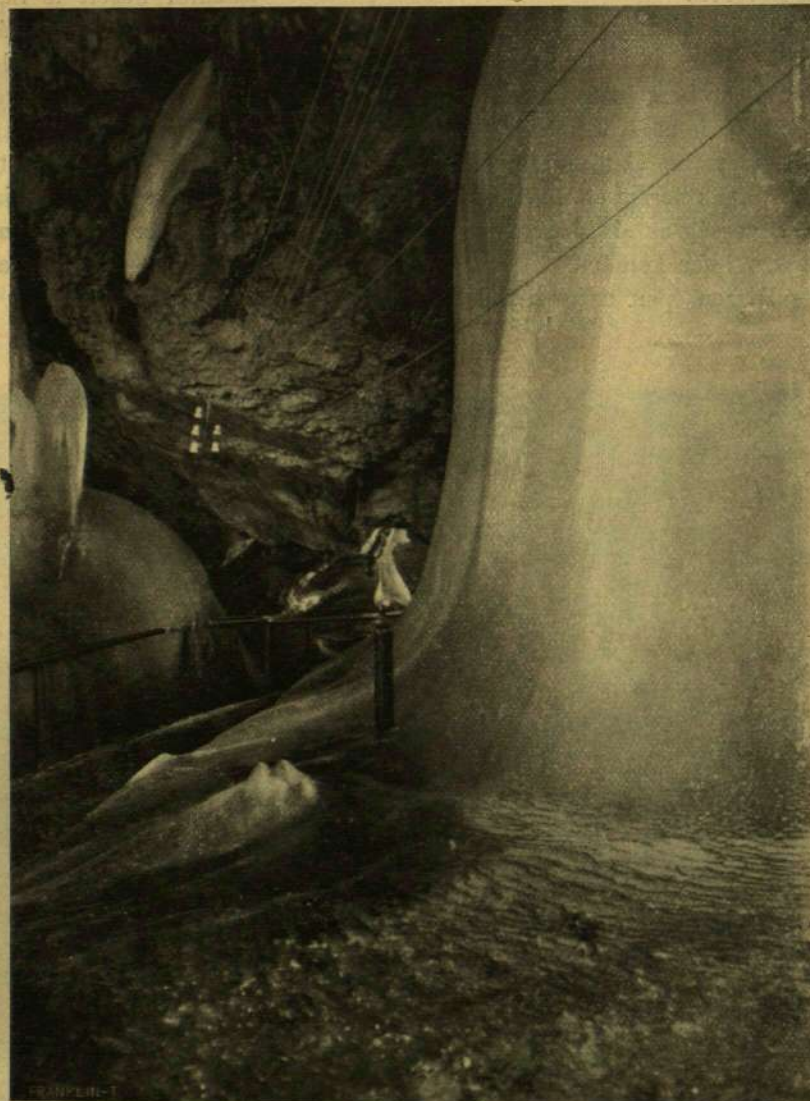
— Csakhogy ahhoz nyilván még hozzá szolt volna a Balikán kisasszony is, — kötekedett

az öregget Palojtay, — Noszty Pál különben legény volt ám akkor, mint te.

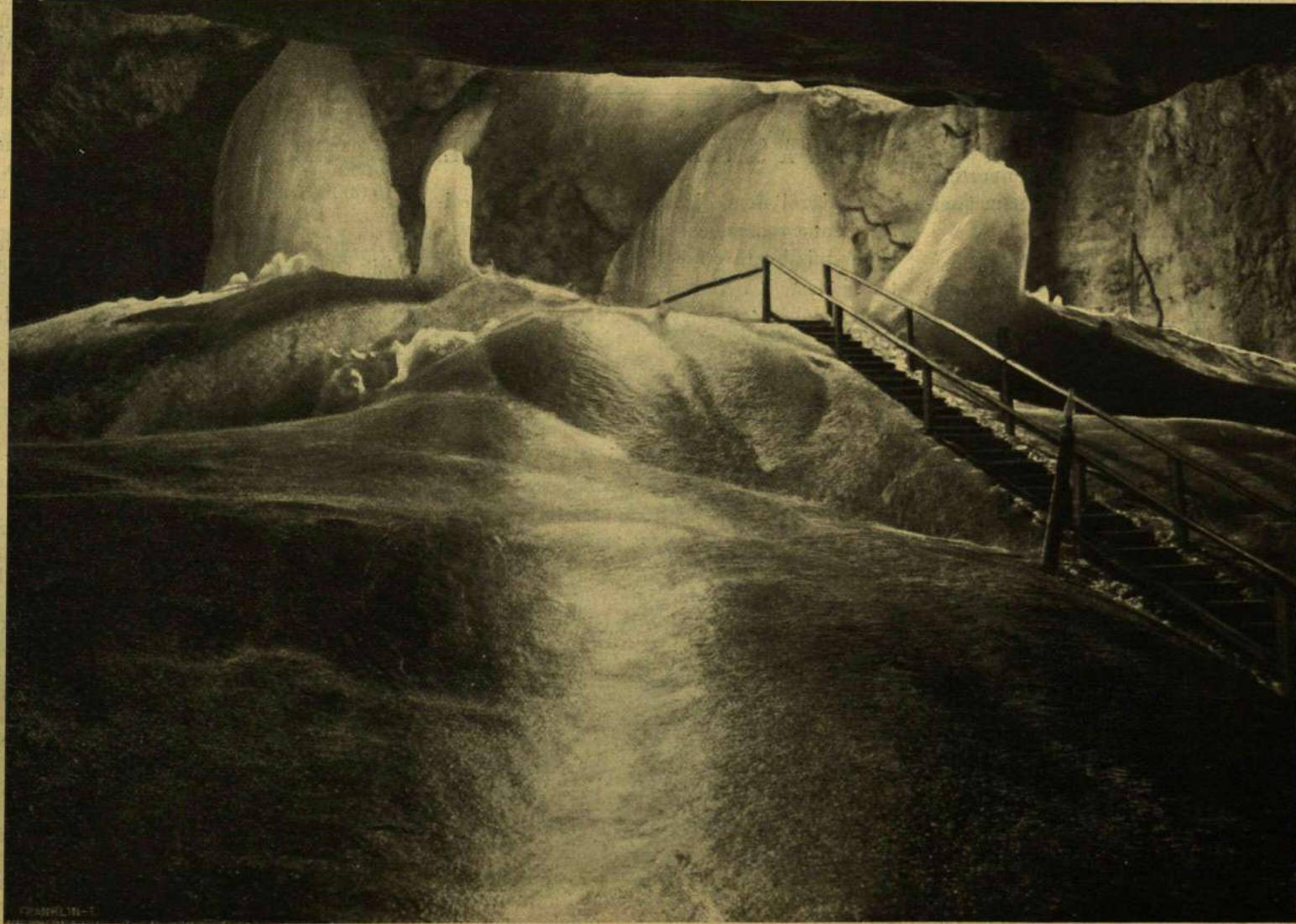
— Ritka szép ember lehetett, — erősítette Tóthné, — megvan az arczképe, gondolom, abból az időből, mikor először választották követnek, mentében, kardosan, kócsagos kalpagal, mint valami mesebeli király. Ott függ a vizit-szobában, vagy tán nem is a vizit-szobában. Oh, hogy romlik, mohosodik az ember esze, szomorú az. No, bizony elfelejtettem, hogy hol van felakasztva. Persze, tizennégy szoba, nem győzi az ember észben tartani. És mennyi tömérdek takarítás jár azzal! Oh, Istenem, Istenem, minek is élünk? Talán csak azért, hogy a szekrényeket letörlögessük. De bizony

RÉSZLET A NAGYTEREMBŐL.

A VIZESÉS AZ ALSÓ TEREMBEN. (POKOL)

A BARLANG LEGFELSŐ RÉSE.

MAGÁNYOS HÁZ A GÖLNICZ-PATAK MELLETT.

Isten, alighanem a kasznárunk lakásában lóg a kép.

Egyszerre derültebb, világosabb lett a szoba s üdőbb a levegője; mintha édes, tavaszi áram lopóznék be az ablakon, pedig hát nem lehet, hisz téli este van s az ablaktáblák be vannak téve, nem a tavasz jött, hanem Tóth Mari szaladt be a mamájához, annak a suhogó szoknyái csinálták azt a langyos, csiklandozó szelet, mely a tavasz búbájának adja ki magát.

Bár háttal állt Tóthné, tűnődve, hogy hol is van voltaképpen a Noszty-arckép, mégis megérezte a leánya közelgését, legott hátra fordult:

— Mi bajod, báránykám?

— Nekem semmi, hanem a szoknyám kiszakadt a ránczaiból, igazítsa meg, mama. De van-e gombostűje?

— No, az volna szép, ha nem lenne, mikor apádnak ezer részvénye van a chicagói gombostű-fabrikában, vagyis talán Dawenportban van az a gyár, és ha jól emlékszem, nem gombostűket készít, hanem csérnánt.

— Nem tudom, mama.

— No, nem tesz semmit. Hogy is mondta csak boldogult keresztpád olyankor, ha valamit nem tudott? Borzasztó az, hogy most már mindent elfelejték. Így ni, most már rendben van a ruhád. Föl nem foghatom, hogyan szakadhatott ki. Talán valami szögben. Vagy pedig ráült valaki és te hirtelen felkelél. Kétségtelenül vagy az egyik, vagy a másik. Ámbátor bizonyosan lehetnek még többféle esetek, csak az eszünkbe nem jutnak. De nini, nem tudod fiam, épen arról beszéltünk, hogy a Noszty Pál úr arcképe melyik szobánkban van?

— A melyikbe viszzük, mamácska, mert egy poháron van felfestve.

— Igaz, persze, egy poháron. Hogy is tévedhettem annyira! — sópáncsolt, egyenesen Ferihez intézve a szót, mindamellett kegyelettel örzikvő atyjaura portraitját. Ő valóban csinos ember volt, ámbár nincs szerencsém személyesen ismerni, legalább tudommal nem, mert nem lehetetlen egyébként, hogy láttam is valahol... de ne szaladj, kérlek. Leányom, Mari — Noszty Ferencz, új szolgabíránk... Ugy-e már nagy leányom van, szolgabíró úr?

Mari gyöngén elpirult és egyetlen mozdulatra se volt képes, Feri meghajtotta magát.

— Volt már szerencsém találkozni a kisasszonnyal, — mondá, — csak azt nem tudtam, hogy a nagyságos asszony leánya.

— Ah, és hol?

— A jégen.

— Szeretem, hogy rám ismert, — vette fel a szót Tóth Mari, fojtott, reszketeg hangon, — így legalább meg is köszönhetem, hogy segítségemre volt.

— Miféle segítségdre? — kottyant bele Tóthné.

— Elestem, mama.

— Oh, te szerencsétlen gyermek! És ezt meg sem mondd nekem. Mutasd hamar, hol ütötted meg magadat? Istenem, Istenem.

(Folytatása következik.)

KÉPEK A SZTRACZENAI VÖLGYBŐL.

Gömöről nem hiába mondják, hogy kicsiben benne van egész Magyarország, meg is van benne minden, a mi hazánk földjére, éghajlatára jellemző. Déli részén jól megéri a szőlő; kitűnő dohány, finom dinnye terem s buzája is kitűnő, — északi részének legmagasabb pontjain csak a törpe fenyő, meg a sivár moh és zuzmó teng. A megye központján, Tornallya vidékén már az Alföld rónájának lehellelte érint, északi részén, Dobsinától fölfelé s a Garamvölgy mentében, Svájcznak vadregényes tájképei tárulnak elénk. A szelid Sajó-völgy, Csetnek és Jolsva völgye tájképei változatos szépségükkel, a tornallyai melegvíz sajátos érdekességével, az aggteleki cseppkőbarlang megannyi kincsei Gömörnek s különösen azok: a remek fekvésű sztraczenai völgy és a dobsinai jégbarlang.

A Dobsinától a Hosszúhegy felé vezető út cserjés, bokros, szántóföldekkel és virágos hegyi rétekkel váltakozó hegyoldalon halad fölfelé. Bányák, kohók mellett, fenyves erdők között haladva, keskeny völgybe érünk, a mely oly szűk, hogy benne egy 3—4 méter széles patak mellett csak keskeny székért fér el. A völgy helyenkint hirtelen kiszélesedik, pázsitos s ezer virággal behintett rétté tágul ki, majd újra megszűkül s fenyőfedte két oldala majdnem összeér.

Az út folyton a Gölnicz patak mentén vezet

kanyarogva. Egy helyütt hatalmas sziklafal szeli át a völgyet. Csak közelről vesszük észre, hogy a sziklafal keresztül van fúrva s alagút vezet rajta keresztül. Ez a sztraczenai sziklakapu, melyen egy vas emléktábla van megerősítve. A táblán e szavak olvashatók: „Agoston, szász-köburg-góthiai herceg, a magyar Természettudományi Társulat elnöke, Téged e sziklák dícsérnek. 1867.”

Az alagutat elhagyva, egy kiszélesült völgy kezdetén Köburg herceg sztraczenai vasolvasztójára akadunk, melyet csinos tiszt lakok környeznek. Minden kanyarulatnál új kép, csak a kristályvízű folyó van ott mindenütt.

Sztraczena község temetője mellett völgy-szerű hasadék, sziklafalak-alkotta szurdok nyílik. Ez a Súlyomhasadék. Szoros körben sorakoznak jobbról-balról a meredek sziklafalak: méltóságos gúlák, rovátkos tornyok, felszőkenő sziklaescsok. Itt-ott egy-egy csoport fenyő fedi a sziklás hegyoldalt. Ha a kővilágban a meredek, összevisszahányt omladék között fölfelé kigyózó keskeny ösvényen haladunk, virágos hegyi rétre, tág fensikra érünk, honnan ösvényünk a Hollókőhöz vezet.

A Súlyom-hasadékkal szemben szintén egy szűk völgyecske nyílik, hol faházikókból egy kis telep terül el. Lakosai mind favágók és szénégetők. A neve Spital. Innen a Gölnicz-patak mentén vezet az út a dobsinai jégbarlanghoz.

Mintegy félórányi kocsisz után a völgy legtagabb tere következik, a honnan meglátjuk a magas Király-hegyet s csakhamar elérkezünk a tér közepén balra levő, svájci stilben épült tágas jégbarlang-vendéglőhöz.

Megpihenve mindjárt gyalogosan elindulunk a jégbarlang felé s rövid félórán keresztül fenyvesektől szegélyezett úton haladunk föl a Ducsá hegyoldal közepmagasságáig, a hol egy tisztáson tűnik szemünkbe a nagy várócsarnok, közvetlenül a jégbarlang bejárata előtt.

A bejárat fölött mintegy tizenkét méternyi szélességű sziklafal van. A csodás alvilágba körülbélül huszonöt lépcsőfokon érünk le s ekkor tárul elénk egész pompájában az eddig ismert jégbarlangok eme legszebb és legfestőbb, óriási terme.

Jége számtalan, egymásra fagyott rétegek tömegéből áll s hol síma, sík padlót, hol meg óriási jégfalat képez, miközben különböző formájú jégcsapokon, kúpokon és oszlopokon kívül csodás szépségű egyéb alakzatokat alkot, majd viztisza, átlátszó, majd fehéres, át nem látszó, alabástrom szerű, apró légbuborékokat tartalmazó jégből.

A barlang egész kiterjedése 8874 □ méter, s benne a jég tömege ez idő szerint több, mint 145.000 köbméter, súlya pedig 1.000.000 méter-mázsánál is nagyobb.

A barlang számos ürege közül különösen kiválik a nagyterem. Egész padozata tükörsíma jég, s vigyázva kell rálepnünk, hogy el ne csúszszunk. Lábaik alatt a boltozatról lehulló ezer apró jégkristály recseg, ropog. A fölfedezés első éveiben 1873-ban, 1876 négyeszőg méter volt a nagyterem kiterjedése. A terem ma már egyenes terület, a hol 1893 óta minden nyáron vígan folyik a korcsolyázás. A korcsolyázó hely mintegy 1200 négyeszőg méter nagyságú. Van itt egy hatalmas jégoszlop, melynek hengeralakú üregéből állandóan vékony vizsugár csörgedez lefelé, s a padló jégébe már egész kis katlant vágjt. Ehhez az oszlophoz egy háromszögalakú, ferdén dőlő jégfalba támaszkodik: az úgynevezett „Beduin-sátor”.

Az, a mit eddig bejártunk, a barlangnak a felső emelete volt; van ezenkívül egy alsó emelet is, a mely talán még meglepőbb. Az alsó emelet egy szakadatlan, folyosó alakú menetből áll, melynek egyik oldalát a barlang sziklafala, másikat a terem jégpadlójának óriási vastagságú képződménye alkotja. Kétszáz méter hosszú, 20—30 méter magas szakadatlan jégfal 4644 □ méter terjedelemben oly óriási jég-tömeg, a mekkora csak a sarkvidékeken látható. Mint egy bezárt könyv lapjai vannak egymáshoz tapadva a jégrétegek. Tovább menve az „Alagút”-hoz érünk. Nyolczméteres út ez, mely a jég-tömegbe van vágva s a „Kápolná”-ba vezet. Ez a barlangnak a leghidegebb s egyuttal legmegkapóbb helye. Ezután következik a „Po-

kol”, egy feneketlen mélységű, tátongó szakadék, telve jégcsapokkal. Végül szemünkbe tűnik az újonnan képződött „Karácsonyfa”, a mely a villamos ívlámpák tündéri fényében igazán tündöklő látványosság, mellette a nyolcz méter magas, hat méter széles „Orgona”, a melyben vékonyabb és vastagabb, szabályos jégcsapok orgonasípok módjára vannak befagyva.

A folyosó végén mintegy 150 fokú lépcsőzet emelkedik; ezt megmászva, újra a kisterembe érkezünk, a honnét már megpillanthatjuk a szabad eget.

Markó Miklós.

KLÁRA NÉNI.

Elbeszélés.

Irtó Zöldi Márton.

Az egész családban Klára néni volt az egyedüli, ki a régi szokásokat, felfogást, erkölcsöt és előítéletet képviselte. Titokban ki is nevelték. Egyik mondása közszójaon forgott. A sógoráról volt szó, kinek töméntelen adóssága volt, a melyből semmit sem törlesztett.

— Az uszolás rossz, czudar ember, de a ki az uszorást becsapja, az annál is rosszabb, czudarabb.

Senki sem gondolt arra, hogy ennek a mondásnak a mélyére tekintsen. Csak azt találták különösnek, hogy Klára néni az uszorást védelmezi az úri emberrel szemben.

Ebben a klasszikus arczú, hófehér fürtű matrónában szinte túltengett az energia. Harmincz éves korában lett özvegyasszony s hetven évvel széles erős vállán még ő maga vezette a nagy gazdaságot. Ezerhatszáz holdas birtokot kormányzott egy botos ispánnal, kinek ugyan csak igyekezni kellett, hogy korábban keljen, mint a tekintetes asszony.

Mert Klára néni semmi más czimzést nem fogadott el.

— Az uram — mondotta — alispán volt. Tekintetes úr, nekem se dukál más. Álamizsnát nem fogadok el, pláne a cselédektől.

A fia, egyetlen fiú, Sárrethy Imre, édesanyja hajlama ellenére a politikai pályára lépett. Mikor képviselőnek választották, Klára néni nem érzett és nem mutatott semmi örömet.

— Tizenhatezer forintomba került — mondotta, mikor a mandátumot megnézte. — Nem sajnálnám a pénzt, — mondotta — ha tudnám, hogy félannyit is tudok vele használni a hazának.

Az igazat megvallva, nem sokat tartott fiáról, azaz annak képességeiről. A fiatal képviselő

A GÖLNICZ-PATAK MENTÉRŐL.

akkor harmincznégy éves volt s egy évvel később meg is nősült. Ez a házasság sem volt Klára néniének inyjére. A menyje eleven, okos s elég gazdag leány volt, de Klára néni az ő mély, átható tekintetével észrevette, hogy valamiskével többet költenek, mint a mennyit a módjuk megengedne. Előre tudta, hogy a legújabb választásoknál ismét neki kell az alkotmányos költségeket fedezni. Mikor a pénz átadta, komoly beszélgetést folytatott fiával.

— Nemcsak a világ, de te is azt hiszed, hogy én fukar vagyok. Tévedtek. Olyan világot élünk, fiam, a melyben a takarékossgát alig lehet elválasztani a becsülettől. A te apád becsületes ember volt, de pénz dolgában végtelenül könynyelmű. Velem, noha gazdag leány voltam, nem kapott semmi hozományt. Én, fiatal ésszel, tapasztalatlansággal nem vettem észre, hogy költsékező életmódot folytatunk. Boldogult apád adósságokba keveredett. Mindössze néhány ezer forint volt. Ékszeremből is kivetelt volna az összeg. Boldogult édes apám kifizette volna, de apádnak nem volt erkölcsi bátorsága se nekem, se szüleimnek megvallani az igazat.

A hitelezők szorongatták, azt hitték, hogy szüleim hamarosan rendezik. Nem az történt... Édes apád föbe lőtte magát... Annak a rettenetes napnak az árnyéka végig kísérté egész életemet. Most, ebben a pillanatban is magam előtt látom a szép, nyugodt arczot, a lecsukott szemeket s azt a kis sebhelyet a halántékon... Nehány ezer forintért megölte magát s boldogtalanná tett engemet... Ez a pénz szerepe életünkben... Mindazok, kik a pénzről fitymálva beszélnek, hazudnak... Most jobban, mint azelőtt... Mert az én koromban még voltak, még lehettek igénytelen emberek. De ma nincsenek és nem is lehetnek...

Szünetet tartott s szomorúan nézte egyetlen fiát, kit untatni látszott ez a magyarázat.

— Tudom, — mondotta, — hogy nines inyedre a dorgálás, vagy nem szívesen hallok a sötét emlékek fölidézését. De én féltélek, fiam, féltélek... Te örökölted apád hajlamát... Én akár most rögtön odaadnám neked egész vagyonomat, ha tudnám, hogy megbecsülsz... De míg a takarékossgának megvan a maga természetes határa, a könnyelműség határtalan.

Imre megcsókolta édesanyja kezét s erőtetett mosollyal mondotta:

— Kedves mama, értelek. Nem csodálom, hogy a sötét emlékek hatása alatt aggodalmad tűzszokra hajlik. De hidd el, nincs okod rá... Igaz, eleinte, míg berendezkedtünk, sokat költöttünk, de ez az állapot egyre javul... Hidd el...

Klára néni felkelt. Hangja nyugodtan, érzetelenül csegett:

— Imre, — mondotta, — én eddig ötezer forintot bocsátottam rendelkezésedre. A mai naptól kezdve megkészezem az összeget... Nem, még többet adok, évenként tizenkétezer forintot... De ígérd meg, hogy ennél többet nem költesz, hogy soha adósságot nem csinálsz.

— Igérem.

Kezét nyújtotta. Az anya erősen megszorította fia kezét. A képviselő másnap korán reggel elutazott, mintán újra biztosította édesanyját, hogy megtartja fogadását.

Három év telt el. A három év alatt Klára néni csak kétszer látogatta meg fiát a fővárosban. Szigorú szemmel bírálta a háztartást. Nem talált semmi kifogásolnivalót. Csak néhány szőnyeget drágállott kissé.

— Az Ormay grófnál láttam ilyet, mondotta, de azok százszor gazdagabbak voltak, mint mi... No, de ha már megvettétek...

A menyje csupa kedvesség volt. Dicsékedve beszélt, hogy már két éve nem volt Marienbádban.

Klára néni szárazon válaszolt:

A SZTRACZENAI HARBANGLÁR.

KÉPEK A SZTRACZENAI VÖLGYBŐL. — Balogh Rudolf félvételei.

A GÖLNICZ-PATAK FOLYÁSA A VÖLGÝ KEZDETÉNÉL.

— Édes fiam, én még sohasem voltam. Pedig nekem egyelőre jobban telik, mint nektek... Ezt nem mint anyós mondom, hanem mint őszinte jóakaród... Ha egyébként nagyon vágyol Marienbadba, szívesen bocsátom rendelkezésedre a költségeket...

— Köszönöm, de...

— Imrének nem is kell szólni róla. Látod, nem vagyok sárkányanyós... Csakugyan átadott a menyének nyolczszáz forintot s kapott érte néhány képes levelezőlapot, mely a cseh fürdő nevezetességeit tüntette fel.

Kora tavasz volt, a hó már elolvadt, s a botospán, az öreg Csepregi dicsekedve referált a tekintetes asszonynak, hogy huszonnék ekével szántat... Klára néni érdeklődve hallgatta az ispán jelentését, s csodálkozva tapasztalta, hogy az öreg, ki folyton járt-kelt, s máskor alig volt marasztalható, most semmi hajlamot sem mutat a távozásra... Minthogy az idő későre járt, Klára néni meg is kérdezte:

— Van még valami jelenteni valója?

Az ispán nagy szemet meresztett, mint a ki csodálkozik, hogy ilyesmit kérdeznek tőle.

— Nekem? Dehogyan... de mégis...

SZTRACZENA KÖZSÉG.

SZIKLAKAPU A VÖLGÝBEN.

KÉPEK A SZTRACZENAI VÖLGÝBŐL. — Balogh Rudolf félvételei.

— Nos?

— Semmi, abszolút semmi, csak azt akartam mondani, hogy tegnap bent voltam a városban az ügyvédnél.

— Tudom.

— A vőm ügyében jártam.

— Tudom.

— Annak van a szerencsétlen póre.

— Jó, jó, ezt mind elmondta már tegnap.

— Elmondtam? Lehet... Az ám... Hát mielőtt az ügyvédhez bejutottam volna, vártam kellett az írások szobájában... Aztán ott volt mindenféle újság... sok jár neki... persze a hivatalos lap is. Véletlenül az tévedt a kezembe... Csak úgy végig siklott rajta a szemem, de egy helyet megakadt...

— Min akadt meg? — kérdezte Klára néni.

— Hát egy néven.

— Kinek a névén?

— Hát a nagyságos képviselő úr névén.

— A fiamén?

— Igen. Sárréthy Imre országgyűlési képviselő...

— Mit irt róla? — kérdezte Klára néni nyugtalanul.

— Hát nem sokat... Valami húsz, huszonöt

A HÉTRŐL.

Szociáldizmus és hazafiság. A szociálisták ideai kongresszusa határozott állást foglalt el a hazaszeretet mellett. Előbb az összes nemzetek képviselőiből alakult gyűlekezet nyilatkozott, s megtagadta a közösséget azokkal a túlzókkal, a kik programjukba vették, hogy saját hazája ellen lázítsák a katonát. Utóbb a német szociálisták vitatták meg maguk között a kérdést, s kérkedve tettek tanubizonyoságot hazafiságuk mellett oly férfiak, a kik a nemzetköziség jel-szava alatt propagálták eddig tanaikat. Bebel, az elismert vezér azt hangoztatta, hogy ő oly országgyűlési képviselő, amelynek «az egész világban nincsen párja», ez pedig már nem csupán hazafiság, hanem fokozása annak, mert exkluzivitás. Liebknecht, a másik nagy tehetségű vezér csupán annyit követelt, hogy a szociálista katoná ne váljék az osztályvédek védelmezőjévé. S a gyűlés nagy többséggel szavazott bizalmatlanságot Noskenak, a ki ellen-

Az 5668-ik esztendő. Az izraeliták e hóban ünnepelevén új esztendejüket, az 5668-ik esztendőt írják. Időszámításukat a világ teremtésével kezdik. E számítás szerint tehát 5668 esztendő telt volna el azóta, mióta ember lakik a földön, vagy mondjuk inkább úgy, mióta művelt emberek laknak, a kik évek szerint számítják az időt. Vannak azonban időszámítások, melyek sokkal régebbi időre teszik a kezdetet. A byzanci számítás szerint a mostani esztendő a 7416-ik, az alexandriai szerint pedig 7400-ik, míg a Julián-féle számítás szerint most a 6621-ik esztendőben élünk a világ teremtése óta. Bajos lenne megmondani, hogy micsoda esemény lehetett az, mely alkalmat adott rá, hogy a teremtés kezdetét azonosítsák vele s e régi aerákat attól fogva kezdjék egyes országokban számítani. Lehetett olyan is, a melynek csakis helyi szempontból volt fontossága, a minő p. u. későbbi időben Róma alapítása volt. De egészen bizonyos, hogy emberek sokkal régebben laknak a földön, mint a mennyiről a legtöbb

mint a rettentő idegenség. Idegen arcok, idegen világfelfogás, idegen közöny mindenfelől. Bemegy az egyetemre: csupa hozzá hasonló, a sok idegenségtől félszeg mozgású fiatal gyerek közé. A beiratkozás, az index-aláírás formái mind arra valók, hogy már első lépésénél jelezzék, mennyire idegen valami az egyetem. A quacstor a sok munka miatt ideges sietséggel söpri be és nyugtázza a tandíjat, a tanár urak gépiesen, az egyes fiukat meg se nézve írják alá az indexet, az ismeretlen kollégák barátságtalan idegenkedéssel tolakodnak előtte, mögötte, körülötte. Ilyen nagy tömegekben ez nem is lehet másképp, — négy-ötezer diák beírását bizony nem lehet ismerkedő estély-szerűen elintézni. Csakhogy ez a rideg idegenség nagyon nyomasztóan hat a kényesebb érzékenyséű fiukra. Nemelyikkel már az első napokban meggyűlölteti az alma matert, a másik hamar észreveszi, hogy a kávéház sokkal barátságosabb hely, a harmadik félénk, félszeg lesz, önbizalma megbénul. Az utóbbi csoportból

KUKORICZA-TÖRÉS. — Patáky László rajza.

sége annak, hogy a szociáldemokrata egyszersmind jó hazafi is legyen. Nyilvánvaló, hogy a német szociálistákat e hazafias tüntetésre az a nagy kudarc készítette, mely őket a legutóbbi választások alatt érte. Tudatára jöttek annak, hogy a miatt veszítették el lábaik alatt a talajt, mert a nagyközönség hazafiatlannak találta tanításait. A szociáldizmusnak ép az adott valaha Németországon nagy lendületet, mert a legnagyobb nemzetgazdasági tudósok nyilatkoztak mellette, s pártját fogták a leghíresebb professzorok, a kik egyszersmind összhangba hozták azt a hazafisággal is. Mikor 1872-ben megalakult a «Verein für Sozialpolitik» című társaság, annak elnöke, Schmoller, a berlini egyetem rektora mindjárt a megnyitó beszédében erősen hangoztatta a hazafias kötelességeket. S ugyanígy beszélt Schäffle, vagy Wagner Adolf, a német katedra más két büszkesége. Csodálatos ezzel szemben az a tény, hogy a magyar szociáldemokraták máig sem ismerik el a különleges magyar hazafiságnak a jogosultságát. Pedig nyilvánvaló, hogy tanaik ép e miatt gyűlöletesek a nemzet nagy rétegei, de különösen a művelt közönség előtt.

évet számláló időszámítás beszél, sőt hogy bizonyos fejlett kultúra is ennél régebbi keletű. A legrégebbi babyloni király, kinek nevét fentartották az okiratok (a legrégebbi ember, a kinek neve reánk jutott) Ur-Ukagina 6400 évvel élt ezelőtt. Az ő idejében már nem csak állami szervezet létezett, hanem írni olvasni is tudtak az emberek, s feljegyezték koruk eseményeit. A kultúrájuk tehát ebben az időben már régi lehetett, s legalább is kétezer évesnek kellett lennie. Azért nem mennek túl az igazságon. A kik az emberi művelődés kezdetét legalább is 8—9000 esztendőre teszik. Hová fejlődhetett volna ez a művelődés máig, ha folytonosan halad, ha nem lettek volna fejlődésében zökkenések, s nem lett volna ádáz ellensége maga az ember, a ki néha egy esztendő lefolyása alatt lerombolta azt, a mit évezredek munkája épített.

A tandíj. Nincs a világnak olyan ágról szakadt, árva teremtése, mint a pesti egyetemi hallgató. Feljön a vidékről, tele az otthon, a gimnáziumi jó pajtások, a kisvárosi melegebb társasélet emlékeivel s nem fogadja egyéb,

valók azok, a kiket legjobban fenyeget az elcsüggedés veszedelem, a kik az első nem sikerült vizsga után elborult lélekkel lemaradnak s a félbemaradt emberek sorába hullanak. Vagy éppen, ha nagyon gyöngék, öngyilkosok lesznek, mint az a szegény bölcsészethallgató, a ki a napokban megölte magát, mert nem kapta meg a tandíjmentességet, tandíjat fizetni pedig nem tudott s így elvesztett volna egy félévet. Szinte érthetetlen az ilyen eset, csak abból lehet megmagyarázni, hogy az ily fiúnak annyira gyöngye, ellenállásra nem képes az idegrendszer, hogy a legelső komoly akadályon összetörik. Vagyis az a fiú így is, úgy is elpusztult volna, mert nem életrevaló. Az élet férfi számára nem egyéb, mint akadályok leküzdése; a diák-ember elé botló akadály mind csupa gyerekség azokhoz az akadályokhoz képest, a melyek a tágas, szabad, harcász életben tornyosulnak az ember elé. Az öngyilkosság akkor is nehezen érthető és menthető, ha oka egy elvesztett élet, — hát még ha egy elvesztett egyetemi szemeszter az oka! Az ilyen fiatal emberek, mint az az öngyilkos diák, vagy az a másik ifjú, a ki azért ölte meg magát, mert szülei ellenézték, hogy ír legyen, halálra ítélten jönnek ki az iskolából, —

A SZEGHALMI KOSSUTH-SZOBOR HORVAI JÁNOSTÓL.

szánjuk őket és megdöbbenünk azon, hogy oly nagy a számuk. A modern fiatalság erkölcsi el-erőtlenedésének oly jele ez, hogy gondolkodóba kell ejtenie mindenkét, a ki a jövő perspektíváit nézegeti.

TATÁRRABSÁG.

REGÉNY. (Folytatás.)

Irta PEKÁR GYULA.

A három vesztés elképelve mered a hercegnőre. Aztán lassankint a Csobánra téved gyü-lölködő szemük. Az ifjú talpra szökik és boldogan tör ki:

— Én ez erszényben hát nem is kutatok, magam helyett engem ti választottatok. Tudtam én, csak e gyémántban lehet a Zareyma szíve. E gyémánt most az enyém, de, Allahra, az erszényből ne én vegyem ki! Menyasszonyom te, sziveddel együtt te magad add nekem, — így akarom.

— Ime, — szól Zareyma az erszénybe nyúlva, — itt van, neked adom . . .

A Csobán gyönyörrel csókolja meg a rács ablakán kinyúló kezét. Az örömhírről csakhamar betipeg Sherzade Khanüm is egész udvarával. Van ujjongás, fecsegés, százféle szóbeszéd. Csak a három vesztés marad komor. Felkelnek.

— Ránk itt már többet úgy sincs szükség. A rácsan belül ép akkor ül le Zareyma mellé a boldog Csobán.

— Eh, mit nézzük ezt? — mordúl a Nuredin, — menjünk!

Méltósággal vonulnak ki. A kjöszk kapuján kívül azonban még egyszer egymásra néznek.

— E fattyú! — szól Szelim dühödten, — és mi nyugodtan tűrjük ezt? Urak, hisz ellenségek vagyunk, de megállapodásunkhoz képest most tán mégis egyesülhetnénk . . .

— Igen, — tódítja Zelmán sötéten, — egyesülünk a szerencsés negyedik ellen.

Szelim tovább szövi a tervet:

— Ha a Csobánt elpusztítjuk, csak hárman leszünk, s akkor tovább küzdhetünk egymás ellen. De addig, Dsingisz vérünkre! — fegyverbarátság, ugy-e?

— Itt a kezem, — veti közbe a Nuredin, — igen, e fattyúnak halnia kell! Csak bízzatok ti rám ezt a halált.

Szelim a homlokára üt:

— Boldog és hatalmas léssz, erről szavatok.

— Soha, — tör ki Zareyma, — én arra a másakra gondolok. Arra, kit még nem is ismerek . . .

— Am Kara Gül az egyszer nem talál vigasztaló szót. Fáradtak tetszik ő is, egészen elandalodik. Felsőhajt:

— Hja, lemondani nehéz . . .

Zareyma megütődik, — meglepi őt ez az elágyulás.

— Kara Gül, honnan tudod te ezt? Oly furcsán mondod.

Az amazon-leány észre tér, de hiába igyekszik mentegődni. A hercegnő egyre követelöbben faggatja:

— Kara Gül, nem ismerek rád! Neked valami titkod van. Hamar, ki vele.

— Hagyjad, hercegnőm . . .

— Hova gondolsz? Bizalmammal szemben sértő e tartózkodás!

S addig-addig vallatja, ölelgeti, míg az amazon végre megtörtén borúl a vállára. Zareyma álmélkodva lesi pár pillanatil.

— De hiszen te szerelmes vagy, leány!

— Nem, nem . . .

— De bizony az vagy! S hogy prédikáltál még az imént a szerelem ellen, — hogy óvtál tőle!

— Tán ép mert magam is szökném előle . . .

A hercegnő alig tud magához térni:

— Te, a vassal vértézett, erős leány! . . . De hát mondjad, ki ez az ember?

Suttogva bújnak össze. És a harezdedt Kara Gül gyöngye leányává válik, a hogy szegyenkeze vallomást teszen:

— Egy rab, egy erdélyi magyar rab . . . Trembowlától jövet, a kisorosz síkon vettem észre a foglyok közt. Én bolond, életét menttettem meg a dühödött Mirza elől. Magamnak kellett volna megölnöm őt! Most ő ölt meg engemet, magával vitte lelkemet. Nincs többé nyugtom . . . Hercegnőm, mondjad, mit tegyek?

— Szeresd!

Kara Gül eltakarja arcát. Tiltóan int:

— Nem, nem! . . . Hisz még csak a nevét se tudom. Társaival együtt arra délre vitték, a tenger felé. Ki tudja, hová lett . . .

— Hát én meg fogom tudni, — szól Zareyma kiegyenesedve.

— Te, hercegnőm?

— Igen, én. Barátságodért cserében ez legyen

KOSSUTH FERENCZ ORSZÁGGYÜLÉSI KÉPVISELŐK KISÉRETÉBEN A SZEGHALMI KOSSUTH-SZOBOR LELEPLEZÉSÉN.

a jutalmad. Ha már én nem lehetek boldog, légy legalább te az.

Könny csillan a hercegnő szemében. Aztán titkolódzva tanakodnak sokáig.

XII.

A Zsidó Vár.

Keservesen telnek a napok ezalatt a Bakese-Szeráj feletti sziklabörtönökben. Hirhették a Zsidó Vár bércezfalra vajt celláit, kigyóval, békával népes vermek ezek, melyeknek vasrácsos ajtaja ronda tömlöczudvarra nyílik. Kéves napfény hat el ide s mégis mekkora grácia az a tatártól, ha e pár sugár élvezésére a magyar főembereket ide kiereszti! Csűrheként hajtják ki a kis csapatot az udvarra, s ők szánandó tömegben sütkéreznek ott, heverve. Régi szép Erdélynek dicső nagyurait, — közös képi, ispotályszintű koldusok valamennyien! Megtört a deli fiatal Apaffy, meg Damokos; tépett a szakálla Beldinek, s erősen megöszült Korniss Ferencz. Kínpadon csonkult keze remeg, a hogy az olvasót forgatja. Hát még a többi! Szánandó váz már a beteg Huszár Péter, s a lélek is hálai jár az észlelőre vált Nagy Tamás generálisba. Csak az egy volt fővezér, Kemény János nem adja meg magát, ő egyre traktál a khánnal s töle telhetőleg tartja a lelket a csüggedő társakban.

Egy vason a szegény Szombath Ferkóval, nehezen ballag be oda Tholdalagi az örök közt. Megáll Mihály a halom néma ember előtt, nézi őket és biz' Isten nem tudja, hogy kik azok. No de ő is idegenül szemlélik és sehogyse ismernek rá a fogott arczú, halovány vitézre. Rökhög a tatár aga, hogy mulat a zavarodáson! Végre nagynehezen megmozdul Huszár Péter, tárt karokkal emelkednek az istenadta, — gyöngén kiált fel:

— Mihály sógor . . . jól látok-e? Te volnál az, a halott Tholdalagi Mihály?

— Péter . . . Huszár Péter! . . . Jaj, még édes anyád se ismerne te rád!

Nyavalyás Ferkóját támogatva, kinnal csoszog oda Mihály. Egymás nyakába borulnak.

— Bizony sógor, — nyög Péter, — láhasad, mire jutottam. Fél lábbal a sírban vagyok már, s az a másik lábam is, a mi még ideát van, rossz sebbel sántul a tatárvastól. Nem viszem én már soká . . .

Ölelve tapogatják a jövevényt a többiek is. Szívbeli istenhözottal üdvözlí Kemény, a társak nagy része azonban csak keseregve csóválja a fejét:

— Élsz hát, szegény testvér? Mi már boldogabb halottnak hittünk . . .

Az egy Nagy Tamás nem ismer rá. Csendes örülettel háborog magában:

— Csak a halottak boldogok. És nincs többet Istene a magyarnak!

Mihályt rettentő nyugtalanság gyötri. A kimerülő Huszár Péterhez térdel le. Pár szóval elmondja tayháni kalváriáját, aztán megragadja a kezét:

— Szólj már, sógor, mert beleveszek az aggodalomba! Mondd, mit tudsz Margitról, beszélj hát, ne kiméld a szót!

A szegény sógor hápogva felel:

— Nagy fekete gyászban sirat, azt írja Judith. Sirva szoptatja a kis fiacskát . . .

— Hát nem megmondtam, hogy fiú? — szól közbe Szombath Ferkó.

Mihály örömmujongva tör ki:

— És ugy-e Jánosnak hívják?

— Igen, — folytatja Péter, — Jánosnak. Hej, sógor, nagyon meggyötörtél te mindnyájunkat azzal az eltűnéssel! Mi is megsirattunk, hát még a koronakait! Ők már el is temettek. No

de, Istennek hála, feltámadtál; kettőnk közül legalább te majd hazajuthatsz. Én, érzem, itt maradok.

— Dehogy is maradsz! Majd hazajutunk mi szépen. Tudják már, hogy élek! Irtam Margitnak, tegyék pénzzé a jószágot . . . Hej, uram Isten, bárcsak küldené már azt a nehéz váltásdíjat!

— Bizony, csak küldenék, de hát nehezen megy a dolog. A tömeges eladások folytán nincs a földnek értéke többé s a mi pénzmagunk, kincsünk volt, az lengyelbe mind oda-vezett. Irja Judith, sokat kinlódnak, járják a nagyokat, kunyerálják a hatalmasokat . . . de hát mindenki bajban van, ki segítene a másikon abban a zavaros világban?

Mihály kezeibe temetett arccal borong. Péter elgondolkozva nézi. Mondana ő még egyebet is, de ne szólj szám, nem fáj fejem, — hál' Istennek, torkán akad a szó. Tud ő a Margit tervbe vett új mátkasodásáról, hisz megírta volt Judith, — tudja azt is, hogy nincs a fiatal asszony részéről vétség a dologban semmi, mert hiszen nem ő, hanem Besseney Borbála akarta Warkochyt, — de hát mégis minek mondaná el ezt a halottaiból megtérő férjnek? Furcsa az emberi szív és Mihály a Margit ro-vasára még félreérthetné a dolgot . . . Nem szól ő a világról se! Csak ép habozva jegyzi meg:

— Bizony sógor, furcsa bolond világ járja most otthon. Tudod-e, hogy hívják már Erdélyt? Asszonyország, Özvegyország . . . És én biz' Isten nem csudálom, hogy a közveszedelem közepette annyi özvegy keres hamarosan új támaszt . . .

Mihály feltekint:

— Mi az ördög, — hogy e nagy gyászban újra férjhez mennének? Csak nem?!

— Bizony mátkasodnak, — jegyzi meg Péter humorosan, — hangoslik a híre. Nagy keletük lehet most az otthon ragadt ifjú uraknak! Tholdalagi csörömpölve rázza meg kezén a rabláncot:

— Tűz kinjára való bestia minden asszony-állat, a ki ily hamar tud vigasztalódni s az özvegyi fátyol alatt eféle latrokkal szerelmet cserél!

— Nem örből teszik, te! De hát asszony-ember hogyan álljon meg magában? Rhédeyné Fejedelemaasszony is azt mondta . . .

— Akárki mondta, — pattog Mihály, — beestelenség az ilyen gyászinségben ölelkezésre gondolni!

— De hát ha gyerek van?

— Pusztuljon az a gyerek, özvegyi fátyolával fojtja meg inkább az anyja, semminthogy új férjrel bujálkodjék! Nem értelek, Péter, hogy még mented őket, — de hát hadd halljam, kik követik el e szörnyűségeket?

Szorúl Huszár Péter. Tán máris többet mondott volna a kelletténél? Vállat von:

— Sokan vannak. Én nem tudom a nevüket, de Beldi, meg Apaffy emlegették a minap . . . Mihály felkel.

— Eh, különben ördög legyen kíváncsi rájuk! A magunk dolgával törődjünk, ugy-e sógor? És én boldog hittel nyugszom meg abban, hogy se a te Judithod, se az én Margitom nem ilyen czéda fajta. Nekik helyén a szívük!

A beteg ember bágyadtan mosolyog:

— Lehet, hogy legyeskednek körülöttük is.

— De tudom, — tromfolja Mihály, — hogy emberül ki is adják a latroknak az utat!

Tán tovább szövődnek még a diskurzus, de közbeszólnak a rabtársak. Ezer kérdéssel halmozák el Tholdalagit. — ám akkora a rabinság a Zsidó Várban is, hogy még mielőtt

felelhetne, máris a maguk bajával kerülnek elő. Mutogatják sohse hegedhető korbácssebeit és keseregve emlegetik a feledékeny otthoniakat.

— Hej, irunk mi haza eleget, — dörmögi Korniss, — de mikor senki se felel! Irtam Rákóczy urunknak, Barcsaynak, még Nádasdynak is, de hát hiába nyomja ott az ember a penát, a hol karddal volna jobb beszélni.

— Mirigyszivűek mindahányan, — emeli szavát Kemény János, — és Isten előtt számoljon Rákóczy György, a mért így bent hagy minket a csávában! Roszúl teszi, mert híven verekedtünk, és híven szenvedünk érette most is. Megirtam neki, de hát törődik is ő velünk? Ő csak szítja a zavart, vakon verekszik a trónjáért és neki megy a falnak. Könörögtem én annak a rossz májú Barcsaynak is, ám hogyan hallanak ők a mi messze sóhajtasinkat?

Beldi Pál daczosan szól közbe:

— Eh, inkább örülnek, hogy a magunkforma nehézkezü embert távol tudhatják a koncertől! — Már megint békétlenkedel? — feddi a kegyes Korniss.

— Nem békétlenkedem, de hát szó a mi szó, ha mi most otthon vagyunk, esetleg mi is bele-szólunk ebbe a fejedelm-hajszába. Hisz ilyen még sohse volt! Tegnapelőtt még Rhédeyt nagyságolta a nemes ország, tegnap már újból visszahelyezték Rákóczyt, ma meg már úgy halljuk, Barcsay a Princeps Transylvanie! Mi lesz holnap? Ha azt mondom: legközelebb ez a kölyök Apaffy Miska lesz Erdély Fejedelmévé, e felfordult világban tán még az se lehetetlen!

Szomorúan nevetnek az urak, legjobban maga a jámbor Apaffy Mihály:

— Ördög kívánczokk ez abba a tüzes székbe! — Megeshetik még rajtad is, druszám, hogy belejutsz, — inceskedik véle Tholdalagi.

— És te rajtad tán nem? Hej, komám, kisebb gondom is nagyobb nekem annál. Csak szegény feleségemet látnám már! Ma is írt az én jó Annám: tatár sarckékemek jártak nála Ebesfalván, de okos volt ám az asszony! Eleve eldugott előlük mindent, lovat, jószágot, kincset, — még a cselédekét is az erdőbe küldte. Tétette magát szegénynek, — így tán majd lejjebb szállítják az én váltásdíjamat is . . .

Beldi azonban tovább szenvedélyeskedik ezalatt:

— Egy szó annyi, mint száz, — nem csak úgy véletlenül, de szántszándékkal hagy az ország itt minket ebben a döglésző tatárrabságban. Miért? Azért, mert a ki még valamire-
való fejedelemjelölt van, az mind itt van, és mert most már csakugyan legelsőbb is Kemény János urunkon volna a sor, hogy kezébe vegye azt a fejedelmi buzogányt.

Kemény vállat von:

— Eh, mit hozakodtok elő mindig vélem?

— Mert téged illet, uram, apja-anyjaként, te viseled a rabmagyarság gondját. Te segítesz mi rajtunk, falatodat is megosztod velünk s a mi pénzved van, utolsó polturáig azt is kiosztod a színlódók közt. A ki már nem bírja tovább a vermet, hányanak a sarckéért állasz te személyeddel jót, csakhogy emberségesebb fog-ságot engedélyezzenek nekik . . .

— Kötelességem!

— Jó, jó, de azért mégis csak szép az, hogy a minap is hat újabb magyarért így jót állottál.

— Kik azok? — kérdi Tholdalagi.

— Hát Barcsay Andrásék, — hatodmagával a Fejedelem öcséje. — Szennyesebb a lelke meg a rabingénél is . . . Jót álltál értük, pedig hisz tudjuk, hogy van közöttünk sok magyar, a ki

A BUDAPESTEN JÁRT ABESSZINIAI KÜLDÖTTISÉG TAGJAI.

szükségében ebből még a tatár kutyánál is. Megjárták már e jósággal sokan. Ott vannak Nikodin Lászlók, a kik tizenhárom rabok, a tatár engedelmeivel hazaküldték három társukat, hogy Erdélybe térvén, a magukéval együtt megbizók váltásdíjját is szorgalmazzzák. Váltak a pogány előtt e három társ sarcait, kik viszont a Mózes öt könyvében írott átokkal fogadták, hogy négy hónapon belül re bene gesta visszajönnék Krimbe. Am mi történt? A négy hónap már rég elmúlt s a három lator csak nem jön, — még csak nem is hallatnak magukról! Szépen elbújtak otthon, ezalatt meg Nikodinek itt karóba húzza a pogány...

— No hát, — veti oda Kemény, — legfeljebb karóba húznak engemet is!

— De nem oda Buda, neked haza kell menned, uram, Fejedeleme! Tudunk mi itt mindent és még rabkézzel is közéjük eserdítünk azoknak az ugráló Bánffy Dieneseknek, Kapyknak, meg Barcsayoknak. Barsay? Hát még ez a törökkel bélt oláh is ember? Vagyunk mi olyan familia, mint ő, — akármelyikünk! Hej, lehetnek csak otthon, de bekurjantának az ablakán: cuki Princeps, százszor fejedelmebb vagyok én te nálad!

Politika élteti a magyart s még a félhaltot rabok is elevenre válnak, mikor arról van szó, hogy otthon Fejedelmet választanak. Az egy Kemény János mérsékli őket:

— Elég, urak. Előbb hazajussunk, aztán parolázunk az igazga atyfiakkal. Hiszen csak lehetne kicsit szaporítja a kiváltásunknak! Kelene valaki, a ki otthonról dirigálja a dolgot...

— Te kegyelmed legyen az!

— Vállalom szívesen. Megteszek én értetek mindent és ha egyelőre főként a magam sarcát erőltetem, meghívjáték, csak azért teszem, hogy hazajutván, onnan annál jobban segíthessek rajtatok. A khán négyszáz ezerrel háromszáz ezerre szállította le váltásdíjját, ebből már kifizettem keserves százharminczet, de hol a többi? Az ország nem áll a szavának és csak az egy özvegy mátkám, Lónyay Anna, fáradozik érdekében. Fiát máris elküldte túsul a pénzes Mihnye vajdához; így tán összekerül a pénz és még e siralmas esztendőben haza szabadulhatok. Ne féljétek urak, nem soká éltek ti már lóhúson, meg kancza számártejen! Hazajutunk mindannyian...

— És majd alája gyújtunk a Barcsayoknak, — dörgi Béli, — majd megváltik, ki a legény a fejedelmi csárdában!

Elhallgatnak az urak, és kinek-kinek a maga nagyratető reménye gyúl ki az arcán.

— Nézzed már, komám, — súgja Apaffy Tholdalaginak, — mind Fejedelem akar lenni!... Vasban még a kezük és máris az aranybuzogány után kapkodnak! Legkivált jó Kemény János...

— No, egyelőre még ne kapkodjon, — hangzik e perczen ép oly halkán a hátuk mögől.

Mihály megfordul. A magyarul tudó tömlőczaga lopódzott volt oda, ő hallgatta ki a beszédjüket. Vigyorogva guggol mögöttük s úgy gyönyörködik a két úr zavarában. Ezalatt mozgalom kél a hátrább álló örök közt is; több poroláb dühödten rohan előre s tatárul káromkodva, láncot csörget a foglyok felé.

Az aga csendre inti őket, aztán feláll s az urak közé lép.

— Hát Fejedelmet választatok, jó magyarok? — kérdi gúnyval. — És jóformán Kemény Jánosban állapototok meg, ugy-e?

— Igen, — heveskedik Béli, — csak azért is ő a mi Princepsünk, vivát!

Gonoszúl röhög a tatár:

— Jó, vivát... de egyelőre abban a leg-sötétebb tömlőczben! Ide csak príbek, Ő Nagyságához, — mázsás golyót az új Fejedelem lábára, vaskalodát a nyakába! Kínpadra Ő Nagyságával...

— Ebek, — tör ki Kemény, a szerecsenekkel viaskodva, — mit tettem én, hogy ily pogányul jöttök rajtam?

— Semmit, — csitítja az aga, — csak hat magyar megint megszökött a szomszédból. Te álltál jót Barsay Andrásékért, te vállaltad a bilincsünkön, — no hát addig is, míg megkerülénék, a te személyedet nyúzzuk ő helyettük.

— Hitetlen barátok, — üvölt János úr, — latrok, gaz szökevények!

— Haragszik Nagyságod? Ne félj, installálunk Fejedelemeink mindjárt. Tüzesítsétek csak azt a vasat...

A társak háborodottan néznek az elhurczolt ember után. Nemsokára már fájdalom szava hallszik a verem mélyéről. Az urak lélegzetüket tartják vissza, a nagy csendben csak az egy eszelős Nagy Thamás generális ismételteti:

— Nincs többet Istene a magyarnak!

(Folytatása következik.)

A VIDÁMSÁG HÁZA.

REGÉNY.

(Folytatás.)

Irta Wharton Edith; angolból fordította Schöpplin Aladár.

III.

Selden a fogadó kapujában állott, mikor megkapta Bart kisasszony táviratát s miután elolvasta, visszafordult, hogy megvárja Dorsetet. A távirat természetesen széles hézagokat hagyott a találgatásoknak, de abból, a mit legutóbb hallott és látott, könnyű volt ezeket kitölteni. Alapjában véve Selden meg volt lepve, mert észrevette ugyan, hogy a helyzetben megvannak a robbanás összes elemei, de elég sokszor tapasztalta, hogy az ilyen eshetőségek többnyire nagyon ártatlanul végződnek. Mindazáltal Dorset ingerült természete s feleségének vakmerő nemtörődése a látszattal sajátosan bizonytalanná tette a helyzetet s Selden nem annyira az ügyhöz való személyes vonatkozásainál fogva, mint inkább hivatás-szerű buzgalomból elhatározta, hogy biztos révbe vezeti a párt. Neki csak arra kellett gondolnia, hogy elhárítson egy botrányt, annyival is inkább, mert attól félt, hogy Bart kisasszony is belekeveredhetik.

Hogy a dolog mennyire kellemetlen lehet, azt még világosabban látta Dorsettel folytatott két órai tanácskozása után. Ha egyáltalán valami nyilvánosságra jut, olyan kiterjedése lesz a fölhalmozódott erkölcsi rongyoknak, hogy látogatójának távozása után úgy érezte, ki kell tárnia az ablakát, hogy kiszellőztesse a szobáját. De semminek sem szabad nyilvánosságra jutni s a piszkos rongyokat szerencsére csak nagy nehézséggel lehetne egységes panaszba foglalni. De egy olyan hangulatan levő embert, mint Dorset, a legerősebb érveléssel sem lehetett meggyőzni s Selden látta, hogy egyelőre nem tehet egyebet, minthogy csillapítsa Dorset azzal az érzéssel színtült telve távozott el tőle, hogy legközelebbi találkozásukig az ő szerepe az lesz, hogy megfigyeljen. Selden azonban tudta, hogy nem fogja tudni ily sokáig egyensúlyban tartani indulatait s találkozt adott Dorsetnek másnap reggelre egy montecarlói fogadóban. Nem csekély mértékben bizott a gyöngesség és önbizatlanság reakciójában is, a mely ilyen természetekben az erkölcsi erő minden megfeszítésére következmény szokott. Selden azt táviratozta válaszul Bart kisasszonynak:

— Tegyen úgy, mintha minden a szokott rendben folyna.

Dorset, mintegy engedelmeskedve Lily figyelmeztetésének, csakugyan hazajött ebédre a yacht. Ez az ebéd a nap legnehezebb mozzanata volt. Dorset belesüllyedt abba a mélységes hallgatásába, a mely rendszerint követni szokta a felesége által ugynevezett rohamokat. Berta pedig úgy tett, mintha neki volna oka haragudni valamért, nem pedig ő rá haragudnának. Lilyre nézve ez a magatartás volt a leginkább véstjósó az egész helyzetben. Se-hogy se tudta, mire vélje. Volt valami egyenesen megfélemlítő Berta daczos magaviseletében. Ha csak valami módot adott volna barát-nőjének, még mindig sikeresen együtt dolgozhattak volna; Lily becsületesen igyekezett, hogy hasznossá tegye magát, nem önmaga miatt, hanem Dorsetek miatt. A maga helyzetére egyáltalán nem is gondolt, egészen elfoglalta az, hogy az övéket kissé rendbe hozza. A rövid, komor este azonban azzal végződött, hogy erőfeszítése reménytelenül hasztalan.

Lily korán lefeküdt s magára hagyta a házaspárt s az általános rejtelmességnek, melyben mozgott, egy része volt, hogy Bertát csak jó egy óra mulva hallotta szobájába visszamenni. A reggel nem árult el semmit abból, hogy mi történt a házaspár között. Csak egy dolog árulta el a változást, melyet mindnyájan úgy tettek, mintha nem vettek volna észre: Silverton Ned nem jelent meg. Senki se tett róla említést s ez a hallgatóságos kerülése ennek a témának annál inkább öntudatuk előterében tartotta. Lily még egy változást vett észre: Dorset ép oly vigyázva kerülte őt, mint Berta. Lehet, hogy megbánta tegnapi hirtelen kitörését, lehet, hogy csak meg akart felelni, a maga kegyetlen módja szerint Selden tanácsának, hogy viselje magát úgy, mint közön-

ségesen. Az ilyen tanácsok ép oly hatással vannak az ember magatartására, mint a fényképész intése, hogy «nézzon természetesen».

Lily, mikor kijött szobájából, megtudta, hogy Dorset még mindig nem látható és hogy Dorset korán elhagyta a yachtot s sokkal nyugtalanabb lévén, semhogy egyedül tudjon maradni, maga is partra ment. A Casino felé indulva hozzátalakozott egy csoport ismerőshöz, velük luncholt s a társaságukban tért vissza a játéktérre, ahol a mikor Seldennel találkozott. Ebben a pillanatban nem tudott végleg elszabadulni a társaságtól, de időt talált egy pillanatra, hogy megkérdezze. Selden készségesen felelt:

— Láttam őt ma is, ép most ment el tőlem.

Lily aggódva állott Selden előtt.

— Nos? Mi történt? Mi fog történni?

— Egyelőre semmi s azt hiszem, a jövőben is semmi.

— Rendben van hát? Bizonyos benne?

Selden elmosolyodott.

— Engedjen időt. Nem vagyok még bizonyos, csak bizonyosabb.

Ezzel Lilynek be kellett érnie és sietni a lépcsőn várakozó társasághoz.

Selden még túlozta is a maga biztonságát, Lily aggodalmát látva. És most, a mint megfordult, az állomás felé indulva, az aggodalom ő rá ment át. Nem volt semmi különös oka az aggodásra, szösz szerint igaz volt, hogy ő azt hiszi, nem fog semmi sem történni. Az zavarta meg, hogy Dorset magatartása megváltozott, de ennek a változásnak nem lehetett megtalálni az okát. Kétségkívül nem volt a Selden érveinek tulajdonítható, sem a saját józan eszének. Valami ideges hatás érzett meg rajta, a mely nem annyira a haragját lohasztotta le, mint inkább az akaratát lágyította meg. Egyelőre, akárhogy volt is, az általános biztonság érdekében volt, csak az a kérdés, meddig fog tartani s micsoda visszahatás fog rá következni. Ezekre a pontokra Selden nem tudott világosságot találni, mert látta, hogy Dorset megváltozásának egyik eredménye az, hogy nem oly bizalmas többé iránta. Még mindig megvolt benne az ellenállhatatlan vágy, hogy beszéljen a bajáról, de valami mégis visszatartotta, hogy teljes folyást engedjen neki. Mikor beszélgetésük véget ért, Selden úgy kezdte érezni, hogy megtett mindent, a mi tőle telik, s bizást moshatja kezét, akármilyen történik is.

Ez volt az eszében, mikor Lilyvel találkozott, de rövid beszélgetésük után maga is érezte szándékának fokozatos megváltozását. Ezt a változást az idézte elő, hogy belenézett Lily szemébe s abbéli igyekezetében, hogy meghatározza ennek a tekintetnek a természetét, leült egy padra a parkban s eltűnődött a kérdésen. Mindenesetre természetes, hogy Lily aggodik: egy fiatal hölgy, egy yacht-kirándulás szoros bizalmasságában, egy kárhozát szé-

HIMLŐ-OLTÁS EGY BUDAPESTI GYÁRBAN.

lén álló házaspár között, még ha leszámítjuk is a barátai miatti aggodalmát, tudatában lehet helyzete ferde voltának. A legrosszabb pedig az, hogy Lily kedélyállapotának magyarázatára többféle alternatíva volt lehetséges és ezek egyike azt a csúnya formát viselte, melyre Fisherné célzott. Ha a leány meg van ijedve, vajjon önmaga vagy a barátai miatt ijedt-e meg? És mennyiben fokozza a katasztrófától való félelmét az a tudat, hogy ő is végzetesen bele van keveredve? A hiba sulya nyilvánvalón Dorsetnére hárulván, ez a föltevés valószínűtlennek tűnt fel első pillanatra, de Selden tudta, hogy a legegyszerűbb házassági viszályban is rendszerint merülnek fel ellenvádak s hogy ezeket annál nagyobb merészséggel hozzák fel, mennél súlyosabb az eredeti vád. Fisherné nem habozott cselezni annak valószínűségére, hogy Dorset nőül veszi Lilyt, ha «valami történik», s bár Fisherné következtetései nagyon merészeknek voltak is elismerve, elég ez volt, hogy olvasni tudja a jeleket, melyekből következtetéseit vonta. Dorset nyilvánvalóan feltűnő érdeklődést mutatott Lily iránt s ez az érdeklődés kegyetlen előnyül szolgálhat feleségének, rehabilitációjáért való küzdelmében. Selden tudta, hogy Berta küzdeni fog, a mig csak el nem fogy a puskapora; magaviseletének vakmerősége illogikusan párosult a hideg elszántsággal a következmények alól való menekülésben. Ép oly skrupulus nélküli volt, ha önma-

gaért kellett küzdenie, mint a milyen könnyelműen kihívta a veszedelmet s ilyen pillanatokban akármilyen keze ügyébe, jó volt neki fegyverül. Selden nem látta tisztán, milyen irányt fog venni, de épen ez fokozta aggodalmát s az az érzése volt, hogy mielőtt elutazik, beszélnie kell Bart kisasszonynyal. Akármilyen része van is a helyzetben, jobb lesz rá nézve, ha nincs jelen az eshetőleges kenyértörésnél, s miután ő hozzá fordult segítségért, Selden kötelességének tartotta, hogy ezt megmondja neki.

Ez az elhatározás végre talpra állította s visszavezette a játszótermekbe, a melyekben Lilyt eltűnni látta. De nem találta meg, ellenben meglepetéssel látta Silverton Nedet tünnetőleg a játékasztalok körül ténferegni. Visszament a térre, hogy talán ott meglátja Bart kisasszonyt, de miután ez sem vált be, arra kellett következtetnie, hogy visszament a Sabrinára. Nehéz lett volna odamenni utána, még nehezebb alkalmat találni a négyesemközt beszédre s már-már arra határozta el magát, hogy jobb megoldás híján írni fog neki, mikor a tér szakadatlan diorámaiá hirtelen Lord Hubert és Bry asszony alakját vetette elébe.

Lord Hubertől megtudta, hogy Bart kisasszony az imént ment a Sabrinára Dorsettel. Ez az értesítés oly észrevehetően rossz esett neki, hogy Bry asszony, miután a kisérője úgy nézett rá, mintha egy rugót nyomna meg benne, meghívta őt, hogy ebédeljen velük Bécassinnál az este.

Selden korán ott volt az étterem kapujában. Mialatt Bryék az étlap utolsó ízgató alternatíváin tanakodtak, innen leste a Sabrina vendégeit, a kik végül feltűntek a láthatáron a herezeznő, Lord és Lady Skiddaw és Stepanyék társaságában. Ettől a csoporttól könnyű volt elvonni Bart kisasszonyt azzal az ürüggyel, hogy megnéznék egy pár ragyogó kirkatot a terasszon.

— Azért maradtam itt, hogy beszéljek magával, — mondta Selden. — Hogy megkérjem, hagyja el a yachtot.

Lily olyan tekintetet vetett rá, melyben hirtelen megcsillant előbbi félelme.

— Elmenjek? Hogy érti ezt? Mi történt?

— Semmi. De ha valami történnék, mért legyen maga jelen?

Az ékszerbolt világossága, mely előtt állottak, még halványabbá tette Lily arcát s finom vonásainak a tragikai álarcz élességét adta.

— Semmi se fog történni, biztos vagyok benne. De ha tartani kell is valamitől, hogy gondolhatja, hogy én el tudnám hagyni Bertát?

Ezekben a szavakban volt valami megvetés, — megvetés Selden iránt? Selden megköczkázta az ismétlődését, a fokozott érdeklődés tagadhatatlan hevével mondta:

— Önmagára kell gondolnia.

Erre Lily sajátos szomorúsággal hangjában, szembenézve Seldennel, ezt mondta:

ISKOLÁS GYERMEKEK A HIMLŐ-OLTÁS UTÁN.

EBÉD.

— Ha maga tudná, milyen kevésbé fontos ez!

— Hát, semmi sem fog történni, — mondta Selden, inkább, hogy önmagát nyugtassa meg.

— Semmi, természetesen semmi, — mondta rá Lily bátran, a mint visszafordultak a társaságukhoz.

A zsúfolt étteremben elfoglalva helyüket, Bryné kivilágított asztalánál bizalmasságukat mintha támogatta volna a megszokott környezet. Itt voltak Dorset és felesége, megszokott arcukat mutatva a világ felé, az asszony feltűnően új ruhájához szoktatta magát, a rozsgyomru férj az étlap sokféle veszedelmén hűledezett. Maga az a tény, hogy így együtt mutatkoztak, mintha kétségkívűlinek mutatta volna, hogy differenciáik ki vannak egyenlítve. Hogy mikép érték el ezt a célt, még mindig csodálkozás tárgya, de Bart kisasszony pillanatnyilag belenyugodott az eredménybe s Selden is igyekezett ugyanazt az álláspontot elfoglalni, azt mondván magában, hogy Lilynek több alkalma volt a megfigyelésre, mint neki.

Időközben, a mint az ebéd a fogások tömkelege közepett előbbre haladt, Selden megfigyelte Bart kisasszonyt. A legutóbbi órák feszültsége visszaadta arcának azt a beszédességet, melynek Selden újabban hiányát érezte

A GYERMEKEK KÖZÖTT.

FELOLVASÁS A BETEGNEK.

MAGYAR DIAKONISSZÁK A BUDAPESTI POLIKLINIKÁN.

nála. Igen, Lily páratlan, — ez volt jellemzésére megfelelő szó s Selden annál inkább szabadjára eresztette csodálatát iránta, mert oly kevés volt benne a személyes érzés. Igazi elválásuk nem a kiábrándulás komor pillanában történt, hanem most, a megkülönböztetés józan világitásánál, a mikor Lilyt véglegesen elkülönöztnek érezte magától az által az élet által, a melyet választott s a melyben megmaradni igyekezett: a táplálkozás ostoba költségességében, a társalgás mutatós unalmaságában, a beszéd mód szabadoságában, a mely sohasem emelkedett elmésségig. Az étterem rikító berendezése, a melyben asztaluk a nyilvánosság különös fényében állott s a kis Dabhamnak, a «Rivierai hírek» írójának jelenléte még kirívóbbá tette annak a világnak az ideáljait, a melyben a feltűnés előkelőség számba megy s az újság «társaság» rovata a hírnevet jelenti.

Az ebéd közben diadalmas befejezéséhez közeledett, látható megelégedésre Bry asszony, a ki méltóságosan trónolt Lord Skiddaw és Lord Hubert között. Fisherné hijával hallgatóságát teljesnek lehetett mondani, mert az étterem zsufolva volt olyan emberekkel, a kik főleg azért gyülekeztek ide, hogy előkelőségeket lássanak. Bry asszony annak tudatában, hogy női vendégei mind ebbe a kategóriába

tartoznak, mindazzal a hálás bámulattal nézett Lilyre, melyet Fishernének nem sikerült elérnie. Selden észrevette ezt a tekintetet s szerette volna tudni, mennyi része van Bart kisasszonynak az ebéd rendezésében.

Az ebéd sokáig húzódott Bry úr kivételes szivarjaival és a likőrök megdöbbentő tömegével s a többi asztalok nagy része már üres lett, de még mindig maradt elég vendég az étteremben, hogy reliefet adjanak Bry asszony előkelő vendégei bucsuzkodásának. Ez a ceremónia a Párisban való viszontlátás fogadalmi közt ment végbe; Bryné vendégszeretetének nagyszerűsége és valószínűleg a férje által adott jó börzei tippek is, olyan nyájassá tették az angol hölgyeket, hogy a legszebb kilátásokkal nézhetett a jövő elébe.

A hercegnő ránézett órájára s odakiáltott nővérének, hogy ép annyi idejük van már csak, hogy elérjék a vonatukat, Stepneyék pedig, a kiknek automobilja az ajtó előtt várt, följárlották, hogy elviszik Dorseteket és Lilyt a partra. Az ajánlat elfogadtatott és Dorsetné férjével együtt elindult. Bart kisasszony még váltott néhány szót Lord Huberttel és Stepney, a kire Bry úr még egy utolsó, még drágább szívat erőszakolt rá, felkiáltott:

— Jöjjön, Lily, ha vissza akar menni a yachtra.

Lily felé fordult, de ekkor Dorsetné megállt pár lépéssel közelebb jött az asztalhoz.

— Bart kisasszony nem fog visszajönni a

yachtra, — mondta sajtáságosan határozott hangon.

Megdöbbszent tekintet rebbszent szemről-szemre, Bry asszony karmin-vörös lett, Stepneyé idegesen bújt férje mögé és Selden, érzéseinek zúrzavarában valami vágyat érzett, hogy megragadja Dabhamot, az újságíró a gallérjánál és kidobja az utcára.

Dorset ezalatt odament nejéhez. Az arca sápadt volt és dühös szemekkel nézett az asszonyra.

— Berta! Bart kisasszony... valami félreértés...

— Bart kisasszony itt marad, — felelt az asszony élesen. — És én azt hiszem, jobb lesz, ha nem tartóztatjuk Stepney asszonyt tovább.

Bart kisasszony ezalatt a rövid szóváltás alatt csodálatos egyenesen állott, kissé elszigetelve a körülötte levő mezzavarodott csoporttól. Kissé elszápadt az inzultustól, de a körülötte levő arcok zavarodottsága nem tükröződött az övében. Megvető mosolya, mintha magasan fölébe emelte volna ellenfelének s csak miután teljesen érezte Dorsetnével a kettejük közti távolságot, csak akkor fordult Brynéhez, kezét nyújtva neki.

— Holnap a hercegnőhöz megyek, — magyarázta — s alkalmasabbnak látszott, ha a parton maradok ma éjszakára.

A KÖRTEREMBEN.

általában az emberekkel való érintkezéstől elzárva nincsenek jobban, mint a mennyire a mindennapi rendes munka mindenkit elzár a nagy világtól. Ha alkalom kínálkozik, férjhez mehetnek; ha úgy találják, hogy nincs hivatásuk erre a pályára, kiléphetnek.

Az egyesület három évi próbaidő alatt kiképezte a belépett növendékeket a betegápolásban; később, ha több lesz a diakonissza, gyermekápolásban és mindenféle szeretetmunkában is. Most az ápoláson kívül még csak a háztartási munkákban szereznek gyakorlatot, folytonosan igen nagy gondot fordítva vallási és erkölcsi képzésükre. Ennyi idő alatt kiviláglik, hivatottak-e a pályára, vagy sem. Főárvatásuk után öt évig tartoznak az egyesület kötelékében maradni, vagy ha előbb kilépnek, a reájuk fordított költségeket megtéríteni. Az állam is így jár el pl. a katonasorvosokkal szemben.

Úgy a tanulási idő alatt, mint azután kötelesek minden munkát végezni, melyet az egyesület reájuk bíz, tehát nemcsak ápolnak, hanem szegényeket látogatnak, vagy az egyesület háztartásában, esetleg az Otthonban elhelyezett gyermekekkel foglalkoznak, vasárnapi iskolai tanítást végeznek.

A betegápolás kétféle: magánápolás és kórházi ápolás, mert az egyesület elvállalta, hogy

FÜRÖSZTÉS.

Vitézül állotta Bryné megrezzent tekintetét, mialatt megadta ezt a magyarázatot, de mikor készen volt vele, Selden látta, hogy puhatólózó tekintetét vet a többi asszonyokra. Olvasta elfordított szemükben, hogy nem hisznek neki s egy rettenetes félmásodpercig Selden azt hitte, hogy Lily összeroppant a helyzet súlya alatt. Aztán ő hozzá fordult egy könnyed mozdulattal és sápadt, bátor mosollyal mondta: — Kedves Selden úr, ön volt oly szíves megígérni, hogy elkísér a kocsimig.

(Folytatása következik.)

A LORÁNTFFY ZSUZSÁNNA-EGYESÜLET DIAKONISSZÁI.

A «Lorántffy Zsuzsánna-egyesület» 15 éve működik a fővárosban s neve eléggé ismeretes; mindamellett kevesen ismerik működésének egyes ágait, melyek közül egyik legnevezetesebb a diakonisszák képzése és munkálkodása az őket nevelő Diakonissza Otthonban a poliklinikán és a magánápolásban.

A református közönség nagy része ma is idegenkedve nézi a «református apácákat», kik olyan komor, a divathoz nem alkalmazkodó ruhában járnak s köztudomás szerint csak betegápolással foglalkoznak. Pedig igazán nem élnek apáca-életet, semmiféle fogadalmat nem tesznek, sem pedig a hozzájuk tartozókkal és

ORVOSI MŰTÉSNÉL.

MAGYAR DIAKONISSZÁK A BUDAPESTI POLIKLINIKÁN.

a poliklinikát ellátja ápoló diakonisszákkal cserében azért, hogy minden próbatestvér megszerhesse ott az ápolásban a kellő gyakorlatot. Két kortermében, s újabban a műtőben is diakonisszák foglalkoznak s ha többen lépnek be, az egész kórházban ők fogják a betegeket ápolni; de a magyar protestáns nők még annyira idegenkednek ettől a pályától, hogy igen kevesen jelentkeznek, pedig ugyancsak megbecsülik őket a poliklinikán. Szép, minden kényelemmel felszerelt lakást rendeztek be számukra s úgy az igazgatóság, mint a betegek a szeretet minden jeleivel elhalmozák őket; a gyógyultak közül pedig többen hirlapi cikkeikben méltatták munkájukat, mely fáradságos és komoly, de nem örömtelen, mint azt megláthatjuk, ha végig kísérjük egy napi foglalkozásukat a poliklinikán.

Reggel 1/6-kor kelnek, rendbeszedik magukat s rögtön bemennek a betegekhez hőmérseket letűtve megmérni, fölírni és a súlyosabb betegeknek a mosdásnál, reggelizésnél segíteni. A könnyebb betegek segítségükre vannak ebben a munkában. Azután visszamennek reggelizni, mely előtt együtt imádkoznak s vallásos éneket énekelnek. Reggeli végzetével megvetik ágyukat és kizakartják lakásukat. A melyik éjjeli szolgálatban volt, — olyan mindig csak egy van, mert akkor a betegek is alusznak, csak a nagyon súlyos betegre kell ügyelni, — az lefekszik; a többiek visszamennek a kortermekbe, letörölgetnek, a gyermekeket megfürösztik s készülnek az orvosok reggeli látogatásához, esetleg műtéthez, melynél segédkeznük kell. Ez a legnagyobb munka, mert az orvosoknak keze alá kell készíteni a műszereket, kőtyányagot, sőt tartani és segíteni, a mit lehet és kell. Egy-két diakonissza ez idő alatt is a többi beteg körül van, hogy segítségükre legyen s szükségleteikről gondoskodik.

Délben a súlyos betegek étkezésénél segítenek, azután maguk mennek ebédelni. Délután már csak időnként van tennivalójuk s nem hagyhatják felügyelet nélkül a kortermeket, hová akkor a betegek látogatói is bejárnak. A délutáni és esti étkezés al meg dolgoztak. Hét órákor vacsorálnak, kilenczkor istentisztelet tartanak, — mely nemcsak a betegeket, de a kórházi tisztviselőket is vonzza, az irántuk érdeklődők adakozásából már harmóniumot is szereztek, mióta a poliklinikán vannak; istentisztelet után megint a virrasztó veszi át a szolgálatot.

A jó diakonissza épen úgy, mint a jó doktor, magához tartozónak érzi a keze alatt levő beteget, aggódik érte, szenved és örül vele, s ha megértjük, hogy az orvos hogy lelkesedhetik a pályájáért, mikor annyi embertársán segít, nem csodálkozhatunk azon sem, hogy diakonisszáink, kik olyan lelkiismeretesen végzik munkájukat, elégedettek és boldogok.

Minél intelligensebb a diakonissza, annál jobban tud segíteni az orvosnak, a beteg szenvedéseinek enyhítésében s az utóbbi aztán többnyire rajongó szeretettel viszonyozza a jó tétéményt. Ha egyszer eljutunk oda, a hová Anglia és Németország már régen eljutottak, hogy úrinők is belépnek diakonisszáknak, akkor nálunk is megszűnik a kicsinylés és előítélet ezen pálya iránt, sőt be fogják látni, hogy az ápolás céljának nemességét illetőleg nem áll hátrább a tanító- és gyermekápoló-diakonisszák működésénél.

A poliklinikán az ápolásban is kiképzett diakonisszát aztán magánápolásba küldi az egyesület. A magánápolás vagyonos családoknál napidíjért, szegényeknél ingyen történik. A napidíj az egyesületet illeti, mely a diakonisszának öthont — a Család-utca 8. szám alatt meglátható, hogy milyen kedves öthont — ellátást, ruházatot s egy bizonyos zsebpénzt ad, betegsége vagy munkaképzetlensége esetén és szabadsága idején épen úgy, mint munkájában.

Később, ha anyagi helyzete megengedi, tanító-diakonisszákat is fog képezetni az egyesület, hogy maga tarthasson föl nevelőintézetet, esetleg gyermekmenedékhelyeket óvónőikkel. Most pedig utóljára szólunk egy-két szót az egyenruháról, mint a mely legfeljebbesebb öltözködni szerető hölgyeink előtt.

A kinek oly fontos teendői vannak, mint a betegek ápolása, kis gyermekek gondozása,

szegények vigasztalása, segítése, az nem töltihet órákat a tükör előtt a nélkül, hogy egyiket, vagy másikat meg ne rövidítse, azért legjobb, ha nem kell azon törnie fejét, hogy mi is a divat, vagy jól illik-e egyik-másik szín az arczához, ruhaforma alakjához, hanem fölveszi gond nélkül azt, a mit pályatársai viselnek. Az jobban egymáshoz kapcsolja őket, fejlesztí az összetartás érzését s a szeretetet egymás iránt. Azonkívül az egyenruha, mely úgy megkülönbözteti őket másoktól, bizonyos méltóságot s azzal önérzetet is ad nekik. Végül pedig megvédi őket sok-sok támadástól és sérelemtől, melyeknek a nők mindig ki vannak téve. Ha ezeket meggondoljuk, mindjárt kevésbé látjuk sötétnek azt az egyenruhát, mely ezenkívül úgy valóssággal, mint átvitt értelemben mindig gyönyörű szép tiszta.

Muraközy Ilona.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Szürke ég alatt. Vértessy Gyula e cím alatt tizennyolcz elbeszélést gyűjtötte össze. A szorgalmas és rokonszenves törekvéssel író ma már nyilván elérte a fejlődésnek azt a legmagasabb fokát, a melyre képes. Formában csín és gondosság jellemzi munkáit, tartalmában pedig nemes érzés, idealisztikus gondolkodás, ragaszkodás a mai társadalmi élet erkölcsi rendjéhez s egy kis hajlam az érzelmes ellágyulásra, a melyet nyilván lírai munkáiból hozott át elbeszéléseibe is. Az elbeszélések mind jól kikerekített történetek, többnyire szomorú vagy legalább is melancholikus tárgyauk. De azért nem nyugtalanítják az olvasó lelkét, mert az íróban nyoma sincs a modern írók kínos vergődésének az élet értékének és értelmének új, kielégítőbb megállapítására, a konvencionális erkölcs szükségleteinek enyhítésére, új, megnyugtatóbb erkölcsi felfogás kiküzdésére. Vértessy Gyula emberei nem tárnak fel nyugtalanító lelki összekötéseket, nem döbbennek meg az élet és társadalom nagy igazságtalanságainak szemünk elé vetítésével; csendesen szenvednek, az igazi szenvedélyt alig ismerik, nincsen is meg rajtuk sem az élet duzzadó pirossága, sem a testi és lelki nyomor megdöbbentő sápadtsága. Az olvasóközönség nagy része szereti az ilyen melancholikus harmóniájú irodalmat, mely mellett el lehet érzékenyülni a nélkül, hogy maradjon a szívben valami keserűség utána.

A magyar képzőművészet története. A magyar képzőművészet szerves fejlődéséről a legújabb időkig nem lehet szó; a mi művészi törekvések megindultak nálunk az Árpádok, az Anjouk s később Mátyás király alatt, csirájukban elhervadtak, mielőtt igazán magyar művészet fejlődött volna belőlük. A mi művészi alkotás pl. Mátyás alatt hazánkban létrejött, azt alig lehet a magyar művészet javára írni, hiszen csaknem kizárólag külföldi festők, szobrászok, építéskés csináltak, de igenis lehetett volna kedvezőbb körülmények közt egy virágzó művészi kultúra kiinduló pontja. A török idők alatt, és után, a múlt század közepe tájáig szunnyadt jóformán mindennemű művészi munka Magyarországon, csak attól fogva lehet valamelyes fejlődésről szólni. Mindazonáltal nagyon jó szolgálatokat tehet Mikovitsy Ernő kis munkája, a mely rövid, áttekintés összefoglalásban tárgyalja Magyarország művészeti emlékeit, a különböző korokban nálunk is dívott ízeleket, törekvéseket. Külön tárgyalja az építészeket, a szobrászatot, festészetet s a díszítő művészeteket, elmond róluk mindent, a mi első tájékozásul szükséges. A munka terjedelmének szűk volta miatt természetesen nem kerülheti el, hogy itt-ott az előadás ne legyen egyéb száraz felsorolásként, — az efféle munkáknak ez közös baja. A könyvecske végén képekben vannak bemutatva a régi s újabb magyar művészet nevezetesebb emlékei.

Öngyilkosság és etika. Dr. Szelényi Ödön erről a roppant sokat tárgyalt s még mindig el nem döntött, talán soha el sem is dönthető kérdéssről, hogy t. i. milyen etikai megítélés alá esik az öngyilkosság, sok tanulmányon alapuló füzetet adott ki. A széleskörű anyagot hat fejezetre osztva tárgyalja: bevezetőleg szól az embernek az erkölcsösséghez való viszonyáról, aztán az öngyilkosságot mint az egyén katasztrófáját állítja be, majd rövid, vázlatos áttekintést adja az öngyilkosság szerepének a különböző történelmi korszakokban. A továbbiakban az öngyilkosságról mint társadalmi jelenségről szól, áttekinthető képét adja az öngyilkosság etikai megítélésének a nevezetesebb etikai írónál — ez a füzet legértékesebb fejezete — s végül összefoglalja a maga álláspontját. Arra a kérdésre, hogy bűnnek tekintendő-e az öngyilkosság, szerinte csupán a szociális etika tud megjelenni. Az öngyilkosság tettének megítélése attól függ, hogy mennyi és milyen kötelességeket sértett meg. Az olyanoknak tette pl., a kiket súlyos betegség vagy egyéb nyomós körülmény akadályozott meg az étellel szemben való kötelességeik teljesítésében, inkább

menthető, a nélkül, hogy proklamálnók az öngyilkosság jogosultságát. Az öngyilkosságok számának csökkentésére nem lát más módot, mint azt, hogy egységes világnézetre tegyen szert a modern ember, a melyben harmónikusan találkozik a hit és a tudomány. Ezenkívül a szellemi és testi élet reformálásának szükségét hirdeti. A fejtegetések teljesen az elmélet körében maradnak, de a fölvetett kérdést tisztázásához egy s más tekintetben hozzájárulhatnak.

Új könyvek.

Szürke ég alatt; albeszélések, írta Vértessy Gyula. Budapest, az országos irodalmi és közművelődési szövetség kiadása.

A magyar képzőművészet története; írta Mikovitsy Ernő. Budapest, Stampfel-féle könyvkiadóhivatal; ára 1-80 korona.

Öngyilkosság és etika. Írta dr. Szelényi Ödön. Mezőtúr; ára 2 korona.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: VULKÁN JÓZSEF, kiváló román költő, Nagyváradon. Vulkán József 1840-ben született a biharmegyei Hollódon; édesapja görög katolikus lelkész, édesanyja magyar leány, Irinyi Józsefné, a gyűjtő feltalálójának huga volt. Ifjú korában magyar irodalommal is foglalkozott, de csakhamar a román irodalomra adta magát. Román szépirodalmi lapot adott ki Nagyváradon; ebben jelent meg munkásságának java. Írt több kötetre való verset, regényt és drámát. Tagja volt a Kisfaludy-társaságnak is. — Szentmiklósi és óvári Pongrácz ANZELM báró, szolgálaton kívüli honvédhuszárhadnagy, az ugodai kerület volt országgyűlési képviselője, 38 éves korában Budapest. — Felsőkubini és deménfalvi KUBINYI SÁNDOR nyug. magyar királyi rendőrtanácsos 74 éves korában Budapest. — Elhunyt 40 évig volt a rendőrség szolgálatában. — MUNKÁCSY ADOLF nyug. magyar királyi honvédeztredes 62 éves korában Lugoson. — WILD PÉTER balatonfűredi vendéglős 74 éves korában. — PARLAGI FERENCZ kereskedelmi tanácsos, a Magyar Kivitel és Csomagszállító Részvénytársaság vezérigazgatója, 47 éves korában, Budapest. — Kisjesseni és folksfalvi JESZENSZKY ZSIGMOND volt 48-as honvédszázados, földbírtokos, vármegyei köztörvényhatósági bizottsági tag, életének 80-ik évében Eszék községében. — GÖBEL ANDRÁS 48-as honvédhadnagy Szepesremetén. — Bellai és kistzankóczi SZILVÁY JÁNOS joghallgató 21 éves korában Trencsénpuszki községében. — HORVÁTH ERNŐ gyógyszerész életének 56-ik évében Nagykárolyban. — GAYER LAJOS 44 éves korában Sárovaron. — Csengeri HÁCSKY KÁLMÁN, határrendőrségi felügyelő, 49 éves korában Budapest. — WALTHER JENŐ, nyug. magyar királyi pénzügyi számtanácsos, 93 éves korában Budapest.

POLONYI KÁROLYNÉ, szül. Fritsch Janka 65 éves korában Budapest. — SZEGEDY ADÁMNÉ, szül. Ledetzy Lina, 57 éves korában Budapest. — Nagyenyedi GILLYÉN LAJOSNÉ, szül. Schwartz Sarolta 69 éves korában Erzsébetvárosban. — ÖZV. ZABOROVSKY REZSŐNÉ, szül. Dzubay Mária 60 éves korában Eperjesen. — DERÉKAS GÁBORNÉ, szül. Póst Sárka 30 éves korában Szakmár községében. — PERLAKY KLÁRIKA, Perlaky Gábor főgimnáziumi tanár és felesége, szül. Zubor Gabriella 5 éves kis leánya Budapest. — Domanovecki és lertini Zmeskál MRCSKE, domanovecki és lertini Zmeskál Barna és neje, szül. Kedvessy Irén leánya 4 éves korában Budapest. — ÖZV. AKONTZ JÁNOSNÉ, szül. Duha Ernesztina 70 éves korában Kolozsváron.

EGYVELEG.

* A szent sirhoz minden esztendőben 30—40 ezer orosz zarándokol. Ezek nagyobb része a hosszú utat gyalog teszi meg, s jövet-menet szigorú bójtót tart.

A boldogság titka a kifogástalan egészség. Hogy elvesztett egészségünket mikép nyerhetjük vissza, erre nézve hasznos és biztos utasítást olvashatunk a „Modern villamos gyógymódról” szóló könyvben, mely most jelent meg külön a férfiak és külön a nők részére. Az élet harcában, vagy az ifjúkori életmód által meggyengített szervezet, az idegrendszer számos bajai a legkérlelhetőbban úgy orvosolhatók, ahogy az ebben a tudományos s emellett népszerű műben meg van írva. Kivánatra ingyen és bérmentve küldi az Elektro Vitalizer Orvosi Rendelő Intézet, Budapest, Károly-kört 2. felemlét 25.

Szerkesztői üzenetek.

A hegy. A vasut. Nem érdeketlen versek, különösen az első, sok intelligenciára és költői lendületre valának. Közlésre még nem elég érett dolgok ugyan, de azt a kívánságunk keltik, hogy szerzőnk szerzőjüknél egyéb dolgait is látni.

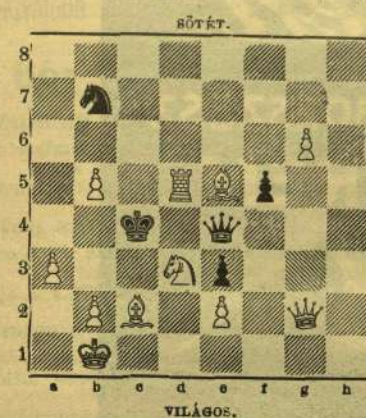
Malvinka dalaiból. Szürke, egyhangú versek, alig van egyéb bennük banalitásnál.

Hull az eső. A mezőn. Nem alusszik stb. Szép dolog, ha ösztönökre törekszik, de a baj az, hogy nem tud semmi olyat mondani, a mi mást is érdekeltetne.

Az özeveg. Hogy lehet valaki olyan kegyetlen, egy fiatal, szép özevegasszonyt annyira elítéli azért, hogy nem hordja örökös az özevegés gyászfütyölát sem az arczán, sem a lelkén? Nem súlyosabb megítélés alá esik az, a ki ily rossz s ily hosszú versek elolvasására kényszeríti a jobb sorsra érdemes kritikust?

SAKKJÁTEK.

2566. sz. feladvány Spóner Andor-tól, Nagyolmnic.

Világos indul és a második lépésre mattot ad.

Vásároljon svájci selymet!

Kérjen 10 filléres levelezőlapon mintákat feketében, vagy fehér színben 1.15 koronától 18 koronáig méterenként. Különleges: Selymekelmék (társasági, menyasszonyi, bál és utcai tolekkre, valamint blúzokra és blúzsok stb.). Mi csak jóval-lással kezdesd selymeszövetet adunk el direkt magán-teleknek vám- és portmentesen a lakásba szállítva.

SCHWEIZER & Co., Luzern U/23. (Svájcz.) Selymeszövet-kivitel. Kir. udv. szállító. 12293

A Bór- és Lithion-tartalmú Salvator-forrás

kütfő sikerrel használtatik vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmainál és kövszénynél, az urológusbetegségnél, az emésztési és elégteljesi szervek hurutjainál.

Húgyhajtó hatású!

Vasmentes! Könnyen emészthető! Teljesen tisztá! Budapest, főraktár Édeskút L. urál.

Vesszőparipa-liliomtejszappan

Bergmann és Társa cégtől, Dresden és Tetschen R/m. a naponta beérkező elismerő levelek bizonyosságra szert most és a jövőben is a leg-hatásosabb szappan marad az összes gyógyszappanok között, szeplő ellen, valamint gyöngye, puha bőr és rózsás arcszín elnyerésére és megtartására. Darabja 80 fillért kapható minden gyógyszertárban és droguériában, illatszert- és fodrászüzletben. 12142

HA FÁJ A FEJE,

ne tévedjél, hanem használj azonnal Beretrás-féle MIGRAIN-Pasztilát! mely 5 perc alatt mindenféle természetű ideges fejfájást, még ha krónikus is, megszüntet. Felhatalmazott eladó: Dr. Beretrás Tamás, Kispeszt, Rákóczi-utca 6. Ingyen postal szállítás 3 doboz rendelésnél.

A 2535. sz. feladvány megfajtése Blake F.-től.

Világos.	Sötét.	Világos.	a. Sötét.
1. Vb8-h3	... b6xe5 (a)	1. ...	h7-h6.v.Be8-h8
2. He5-g4	... b5xg4 (b)	2. He5-f3	Ke4-f3
3. Vh3xh7	+ matt.	3. Fg3	+ d5 + matt.

A 2536. sz. feladvány megfajtése Kintzig Róbert-től.

Világos.	Sötét.	Világos.	a. Sötét.
1. Vb2-a1	... e7xf6	1. ...	Ke6-d6
2. Fe5-d6	... e7xd6 (a)	2. ...	Ke6-d6
3. Val-el	+ matt.	3. Valxf6	+ matt.

Helyesen fejtették meg: Merényi Lajos. — Geist József és Sark Vilmos. — A „Budapesti Sakk-kör”. — A „Budapesti III. ker. Sakk-kör”. — Ludanyi Antal. — Vyschogrod Pál. — Beer Mór. — Gottlieb István (Budapest). — Németh Péter (Csongor). — Kintzig Róbert (Fakert). — Müller Nándor (Szombathely). — Hoffbauer Antal (Lipót-vár). — Szabó János (Bakony-Szentlászló). — A „Győri Sakk-kör”. — Székely Jenő. — Mészey József (Győr). — A „Zborói Társaság”. — A „Kálcsai Katolikus Kör”. — Veszeg Miklós (Zir.). — Ifj. Hunyá Bertalan (Bodas-ujlak). — A „Dunaoldali Egyenlőítő Kör” (Dunaoldali). — Barcs Mihály (Biharudvari). — Csölösi István (Hajdúhadháza). — A „Lebicsi Gazdasági Kaszinó” (Lebics). — Lusztik János és Szilvács János (Alberti-Ira). — „Csengeri Kaszinó” (Csenger).

Sakk-üzenetek. N. P. Csongor. A 2535. sz. feladvány helyesen volt közölve. A többről részletes választ méltóztatik kapni Sz. Zs. úrtól. — K. R. Fakert. Megkaptuk;

Gyermekek és felnőttek számára. Legkisebbsé tápszer, egészséges és gyengébbek, valamint a fejlődésben visszamaradt minden kor gyermeke számára. Előmozdítja az izom- és csontképződést, megszüntet és elhárít, mint semmilyen más szer. Hasmenést, hányást, hasmenést, bálhurutot, stb. — «A csecsemő» nyásos hasmenést, bálhurutot, stb. — «A csecsemő» tanulságos füzet ingyen kapható az árusítóhelyeken vagy Kufeké R. üzegnél, Wien, I. 12383

Kis Erzsike kéri az anyját:

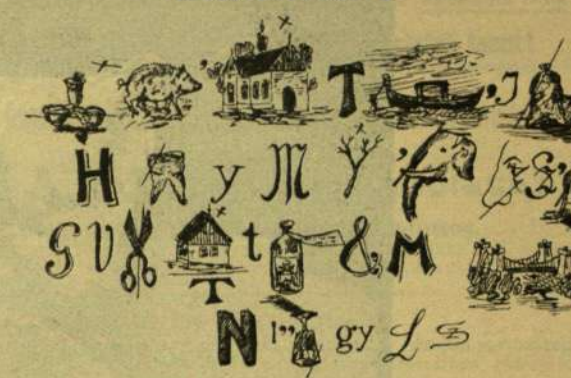
Ugyan vegyél már nekem is Fay-féle valódi sodeni ásvány-pasztillát! Az egész család gyümölcseit szoptatnak pastillákkal az iskolába járáskor, valamint a szünet alatt és mindnyájan egészségesek és nem is köhögnek és én folytatom köhögést, tegnap pedig megpróbáltam a tanítót, hogy miért nem teszek valamit a köhögésem ellen. Kérlek, mamácska, vegyél nekem is Fay-féle valódi sodeni ásvány-pasztillát! Fay-féle valódi sodeni ásvány-pasztillát minden gyógyszertárban, droguériában és ásványvízkereskedésben. Egy doboz ára csak K 1.25. — Főraktár Budapest: Dr. Egger László és Egger J. V. Váci-kört 17. Kochmeister Frigyes utóda V. Hold-u. 8. Thalmayer és Seitz V. Zrínyi-u. 3. Török József VI. Király-u. 12. 12448

Ingyen és bérmentesen! küldöm meg mindenkinek nagy és gazdag illusztrált fényképekkel met 3000-nél több képpel mindennemű szolid, jó és olcsó zeneműveiről, és s. kir. udv. szállító. Konrad János zeneműszállító-híza Brax 482. (Csobánka). Tanulogedű vonó nélkül csak K 4.80, 5.30, 6. Hegedűnő K - 80, 1.- 1.40 és feljebb. Citerák, harmonikák stb. raktárban. Tessenek katalógust kéri. 12076

megvizsgáljuk. — S. A. Nagyolmnic. A másikat nem használhatjuk. — Többeknek Feladványairól legközelebb. — G. Gy. Budapest. Cikkét nem közölhetjük; nagyon részletes és sok tévedés van benne. A nevezetesebb sakksemevényekről különben sakkrovatunk vezetője szokott lapunkban megfelelő módon megemlékezni.

KÉPTALÁNY.

A 35-ik számban megjelent képtalány megfajtése: Szeretetre a természetet bennünk, gyűlöltre az emberek.

Felolós szerkesztő: HOITSY PÁL. Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Reáltanoda-u. 5. Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

JÓÉRZÉS ÉS TESTI FRISSESÉG, MUNKA- ÉS TEREMTŐERŐ

soknak egyedül csak étvágytalanság és emésztőgyengeség következtében van megtagadva. Ily esetben a rohiadi-Tempel-forrás (tisztán vagy borral, csomakkal, tejjel, gyümölcsmedvekkel) későbbi a legjobb szolgálatot teszi. 12400

Nagybani raktár Magyarországi részére: HOFFMANN JÓZSEF, Budapest, V., Báthory-u. 8.

Készíti MAGGI GYULA és TÁRSA. Iroda Wien IV/1. Gyár Bregenz.

„AGRÁRIA”

kukoriczasszártepő gép.

Ásványi szabadalom.

Bővebb felvilágosítást a takarmányozási eljárásról készséggel nyújtunk. 12176

Levelezim: AGRÁRIA Budapest Váci-út 2. sz.

„Szálloda a koronához”

Abbazia és Lovrana között. Védett fekvése és enyhe éghajlata miatt igen ajánlatos. A gőzhajókikötőhely és országút mellett fekszik, rendelkezik meleg és hideg tengeri fürdőkkel, pormentés ülőkerttel a tengerparton. Forrásvíz, elismert igen jó konyha, szép szobák, pensionáló vagy a nélkül 5 kor-tól feljebb, beleértve reggeli, ebéd és vacsora. Szeptembertől februárig leszállított árak. Kávéház és étterem. 12452

Kasarg Péter, szállodatulajdonos.

Minden hölgy, a kinek új ruha

kell, kívánatra ingyen kapja a nagy minta-gyűjteményt

beholdva, melyben az évad összes újdonságai jobb és olcsóbb fajta gyapot- és divatszövetek, csinátok, flanellek, bársonyok, ugyancsak gyapot- és lenárnyalókat találhatunk. — Különösen figyelemre méltó a mi jelenlegi évad alkalmi ajánlatunk

hálóruha I-r. török velourból ftr 4.70

a melletti ábra szerint minden színben. — Megrendelésnél kérjük az egész hosszát nyaktól mérve, felső bőséget, nyakbőséget és ujjhosszat velünk közölni.

Meg nem felelő kiserőnk vagy visszaküldjük a megfizetett összeget. 12440

Wiener Moden-Union Wien, IX 8., Lichtensteinstrasse 20.

12110

A női szépség

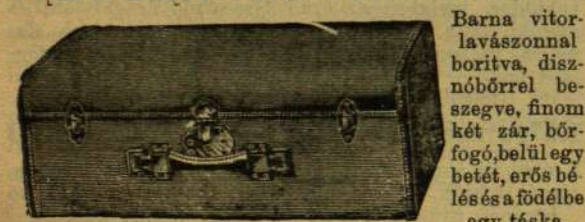
nem annyira az arcvonások szépségétől, hanem sokkal inkább a test harmonikus arányaitól van feltételezve. Hogy asszonyok és lányok jól kifejlett, gömbölyded idomokra, továbbá telt és egyenes, mindenféle csontvázoktól ment vállakra tegyenek szert, úgy néhány hétig a J. Rautó-féle **Pilules orientales** (Keleti lapdacsok) kell használniuk. Ezen lapdacsok sem a gyomor, sem általában az egészségre nem ártalmasak, hanem inkább a szervezet megerősödését mozdítják elő, a mint azt számos előismerő levél és orvosi nyilatkozat is tanúsítja. 12292 Az utasítással ellátott dobozt megrendelésre 6 K 45 t. előzetes beküldése vagy 6 K 75 f. utánvételezése ellenében díjmentesen szállítja **Török J.** gyógyszer. Budapest, Király-utca 12.

HELLER-féle angol táskák.

Hossza 40 45 50 55 60 65 70 cm.
Ár K 27.— 31.— 35.— 39.— 42.— 46.— 53.—
világos tehenbőrrel 40—55 cm.-ig 2— K, 60—70 cm.-ig 12356
K drágább.

HELLER-féle ruha-bőrönd.

Hossza 60 65 70 cm.
Ár K 25.— 27.50 29.50
Nagy választék utibőröndök, toalettkészletek,ecessairek és finom bőrújszabak.
Budapest, Károly-körút 3. szám.
HELLER NÓR utoda bőröndös
Képes árjegyzék bérmentve.

Vértes-féle Sósorszesz
Minden háznál szükséges.

12003

A FÜRDŐ EGÉSZ ÉVEN ÁT NYITVA VAN!

Bárá KOZMITZA, ezelőtt MATTONI-féle

„Erzsébet-Sósfürdő”
téli és nyári gyógyhely.Budapest—Kelenföld, villamos vasút közlekedés.
Telefon 40—84.

A gyógyhely forrásai ajánlatok:
a belek bántalmainál, alhasi és által. vérbőség-nél, májbajoknál, aranyérvél, túlságos elhízás-nál, köszvényénél és

női bajoknál.

Központi gőzfűtés, villamvilágítás, penzió rendszer. A téli időny alatt (zept. 1-től) árkedvezmény. Bővebb felvilágosítással szolgál és prospektust küld a fürdőigazgatóság.

Bárá KOZMITZA budai KIRÁLY-KESERÜVEZÉSE első-rangu hasajtó. 12394

TELENYARI GYÓGYHELY!

HIRDETMEY.

A magyar királyi államvasutak Gyékényes állomás létesítendő „Vonatkísérő személyzeti lakanya” és „melegedő helyiség” építési munkálatainak végrehajtására nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet.

A tervmüveletek a magyar királyi államvasutak zágrábi üzletvezetőségének pályafentartási osztályánál és a csurgói osztálymórnököknél a hivatalos órák alatt megtekinthetők, hol a nyomtatványok 2 koronáért megkérhetőek. Az ajánlatok legkésőbb f. é. október hó 8-ának déli 12 órájáig a magyar királyi államvasutak zágrábi üzletvezetőségének I. osztályánál (Zágráb, Mihanovic-utca 12. sz. I. emelet) lesznek benyújtandók. Később beérkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Óvadék gyanánt 2500 korona készpénzben vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban a magyar királyi államvasutak zágrábi üzletvezetőségének gyűjtő-pénztáránál az ajánlati tárgyalás hatánapját megelőzőleg legalább egy nappal letendő.

Az esetleg posta útján beküldendő ajánlatok és óvadékok térti vény mellett adandók fel.
Az üzletvezetőség fentartja magának azon jogot, hogy a beérkező ajánlatok el- vagy el nem fogadása felett — tekintet nélkül a felajánlott árakra — egyoldalul intézkedhessék.

Zágráb, 1907. évi szeptember hóban. (Utányomás nem díjaztatik.) Az üzletvezetőség.

Szépitő Kúrák
házi használatra.

Bőrszépitő kúra a normális, ép, tiszta arc bőr szépségének ápolására és megőrzésére; száraz, sörnyös, durva, hámolt, feszülő, viszkető, hervadó bőrre; ráncok és libabőr ellen.

Bőrgyógyító kúra fényes, zsiros, pórusos, akkás (mitesszes), pattanásos (vimmertis), eres, vörös arc, vörös orr, vörös kéz, fagyási foltok és izzadás ellen.

Bőrtisztító kúra. Elsárgult, leharcolt napfénytől arok fehéritésére, seplős és májolt ellen.

Hámlasztó kúra. Lencsefoltok, tág pórusok, pattanás-gyomok, rózsapattanás (rosacea) bőrkeményedés, borvirág, himlőhely és sebhely ellen.

Haj-gyógykúra hajkorpa, hajhullás ellen s a kopaszodás megakadályozására.

Ezen kúrák alatt olyan készleteket (kollektciókat) kell érteni, melyek fel vannak szerelve a megfelelő szappannal, szükséges kozmetikai eszközökkel és szerekkel, melyeknek biztos hatását 1802 óta ezer és ezer arcon tapasztaljuk s a melyeknek ártalmatlanságáról az intézet főorvosa: dr. Jutassy József kozmetikus bőrgyógyász, egészségügytanár kezességével, kinek receptjei szerint a szerek készülnek. A kimerítő használati utasítás alapján mindenki sikerrel kezelheti önmagát. Jutassy dr. „Szépségápolás” című könyve minden kúrához mellékelve van.

Minden egyes készlet ára 5 korona.

Készíti és elárulja személyesen vagy posta útján a

Kozmetikai Gyógyintézet

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. I. em.

Kapható vagy megrendelhető az intézetben kívül minden gyógyszerüzletben. — Főraktár: Török József gyógyszerüzlet.
Budapest, VI., Király-utca 12. szám. 12402

PEJTSIK KÁROLY

József Főherceg Ö. és. és kir. Fensége kamarai szál-12413 hitója
fényképezési cikkek szakküldete.
— BUDAPEST —
IV., Városház-u. 1. sz.
v. Kossuth Lajos-u. 4.
Árjegyzékkel és felvilágosítással a legnagyobb készséggel szolgál.

Modern higiena és tudomány a bőr- és hajápolásra

Alapítástól 1840. Parfumerie de la Société Hygiénique, Paris, 55, Rue de Rivoli cégtől. Alapítástól 1840.

Tessék prospektust kérni! Semmi veszély az arczbőr vagy a belső szervekre! Elmaradhatatlan siker! Tessék próbával kísérletet tenni! Semmi kártékony hatás a testre v. az idegrendszerre!

A legkiválóbb készítmények a bőr, arczbőr és haj ápolására! Utólérhetetlen, minőség és friss ibolyához hasonló természetes illat tekintetében.

A bőr és arczbőr ápolása:

Crème au lait de Violette.

A jó bőrcrémek ideálisa, teljesen zsírmentes; az érzékeny bőr- és arczbőr ápolására nélkülözhetetlen. Tégelyenként, 1—2 hónapra elegendő, K 2.—; 4 hónapra K 3.50

Savon au lait de Violette.

Unikum a bőr ápolására, antiseptikus és takarékos. Utólérhetetlen specialitása cégünknek. Darabja K 1.50, 3 darab kartonban — K 4.20

Poudre de riz au lait de Violette.

Hölgyek számára legfontosabb. Crème au lait de Violette-tel használva, kiváló hatású. Megbecsülhetetlen értékkel bír az arczbőr ápolására. Ára kartononként — K 2.50

Eau de Beauté au lait de Violette.

Főképen oly hölgyek számára, kik nem használnak pudert. Színház, bál és hangverseny látogatása előtt ajánlatos. Hatása elbűvölő. Ára egy üvegnek — K 3.50

Eau de Toilette au lait de Violette.

Antiseptikus hatású; vízzel hígítva folságos szobaparfumát ad. Ára egy üvegnek — K 4.—

A haj és szakáll ápolása:

Eau de Quinine au lait de Violette.

Chinin- és boraxból készírtve, zsíros hajjalnak különösen ajánlatos. Kipróbált szer hajkihullás ellen. Ára egy üvegnek — K 2.50

Laiton au lait de Violette.

Arnica-, borax- és glicerinből készírtve, a készítmény száraz hajjalnak kiválóan alkalmas. Hatása antiseptikus, gátolja a hajkihullást és korpaképződést. Ára egy üvegnek — K 3.50

Brillantine au lait de Violette.

Folyékony, nem avasodik, puhává és fényessé teszi a hajat és szakállat. Egy üveg ára — K 2.50

Crème de Savon au lait de Violette.

Puhává teszi a szakállt, érzékeny bőrnek nélkülözhetetlen. Ára tokban K 2.—; szelencében — K 3.—

Parfum au lait de Violette.

Legfolségesebb ibolyaillat! Uvegekben à K 5.— és — K 8.50

Sachets au lait de Violette.

Legfolségesebb ibolyaillat! Igen bőszető fehérneműk, ruhák és levetápolásoknak. Ára darabonként — K 4.—

A Parfumerie de la Société Hygiénique, Cottan & Cie., Paris preparatumaikat kizárólag kiváló szakértők, u. m. orvos és vegytudományi doktoroknak ellenőrzése mellett készíti; és az a célja, tényleg csak oly ezikeket szállítani, melyek sohasem ártalmasak az idegrendszerre. A Société Hygiénique ennél fogva gyártmányainak tisztasága és ártalmatlanságát minden tekintetben kezességel és ezzel ellátva, de az itteni árak olcsóbban ajánlatos, mint hamisítványokat visszautasítani.

Utánzatoktól óvunk! A cég, Parfumerie de la Société Hygiénique, Cottan & Cie., Paris, 55, Rue de Rivoli, tessék ügyelni és mindazokat a készítményeket, melyek a céggel ellátva, de az itteni árak olcsóbban ajánlatos, mint hamisítványokat visszautasítani.

PRÓBÁK Crème, Savon és Poudre-ből (3 db) valamint utasítás modern Higiénie és tudomány a bőr és haj ápolására 1 K 301. levélbelyegeket való beküldése ellenében beszerezhetők cégünkkel

General-Depot der Société Hygiénique, Wien, III., Baumannstrasse 3. 12422

és Ausztria-Magyarország nagyobb városaiban az illatsz- és gyógytárakban valamint drogusztáknál. Tíz koronán felüli vásárlásnál a csomagolás és szállítás ingyen történik.

Uraknak nélkülözhetetlen! Nincs fenés! Nincs köszörülés! Mindenkor használathes!

GILLETTE-biztosítóborotva-készülék. A Gillette használatánál évi kiadás borotválásért 6 korona. Egy pengé 20—30-szor kifogástalan használatra.

1 készülék 12 pengével — 24 éllel K 24.—, tartalékpengék csomagokban a 10 db K 3.—, amerikai borotvázappan nikkell szelencében, elegen 6 hónapra, K 1.50, utánvétellel való kiz. szétküldője Gillette-Depot, Wien, III., Baumannstr. 3.

Most jelent meg!

és mindenki, ha az alábbi szelvényt kitöltve ide beküldi, díjtanul és portmentesen kaphatja a

„Modern Villamos gyógy mód” nők részére

szóló értékesítés. 12453

Igen nagy azon betegek száma, a kik fáradtan, törődötten, kedvtelenül, elkeseredve árnyék gyanánt járnak-kelnek, kiknek semmi sem okoz örömet, nicsenek semmivel meglegedve, a kiknek teher az élet, tseher a foglalkozás, kik aludni nem tudnak, vagy izgatott, győrtő álom közt töltik az éjt, fáradtan ébrednek, kimerülve keresik fel ismét fekvőhelyüket, nicsen étvágyuk, nicsen türelmük semmire. Folyton a maguk hajával foglalkoznak, elkeseredettek, fáj nekik, nem hisznek oráknak képzelni szenvedéseikben, ok nélkül folyton sóhajtoznak, panaszkodniok kell. Rendkívül sok a panaszuk s a legszorgosabb orvosi vizsgálat sem tudja a panasz okát a szervek valamely megbetegedéséből megmagyarázni. Az életető hánny, a vér romlyhe keserűsége, az idegek izgalmi állapota, petyhátság okozza ezen állapotot. Ezt az életetört kell pótolni és e célra kizárólag az erősítő, edző, életkítő villamos áram szolgál, melynek legideálisabb eszköze az

Elektro-Vitalizer készülék.

Az ezen készülékkel való villamosítás erősíti a testi és szellemi munkaképességet, élénkíti, edzi a beteget, ot munkaképessé, vidámmá, boldogsá és elégedettség teszi. Ezenkívül gyógyítja a neurasthenia és histéria leggyakoribb tüneteit, a fennálló esetleges fejfájásokat, fejnőveket, fokozott ok nélküli szív-dobogást, szívzörölést és szívritmusokat, a gyomor és bel idegek zavarait, étvágytalanságot, puffadást, renyhe vizelést, rheumás, köszvényes fájdalmakat, idegfájdásokat, ischiást, neuralgiát, görcsös állapotokat, a bennl és hideg okozta működési zavarokat stb. stb.

„A Modern Villamos gyógy mód” szóló értékesítés külön kötetben a férfiak és külön kötetben a nők részére nyújt felvilágosítást ezen kiváló gyógyeljárásról, az ezáltal kezelhető bajokról, a fényesebbnél fényesebb gyógyeredményekről. Ezen könyvecskéket díjtanul, bérmentve és zárt borítékban kaphatja meg minden érdeklődő, a ki azt e lapra való hivatkozással személyesen vagy posta útján kéri, vagy az alábbi szelvényt beküldi.

ELEKTRO-VITALIZER orvosi rendelő-intézet Budapest, Károly-körút 2. szám, félemelet 25. szám.

Elsimerő levél. Nagyságos Uram! F. hó 13-iki sorát kéhez

vételnek köszönettel elsimerésében tisztelettel jelentem, miszerint nemcsak, hogy kézzel örömmel engedel meg az általam legközelebb megkeresésünkre nyilatkozatom nemem és általam teljes kiadás, illetve nyilatkozatom mellett felhasználását, hanem egyéb tekintetben is mindenkori a legnagyobb készséggel ajánlom fel szolgáltatásomat és az általa képviselt „Villany gyógy mód”ot alkalmasnak ítélem, melynek én, kitéve de készülék elvált szerinti használatának alapján megítélendő egészséges, munkaképességem, kedélyem és összes életörvénnyel és enyém, egyházam és magam álmunkatartásom öröme helyettesítést köszönhetem. A lementől tisztelettel és hálával. László János v. eperes. Rimabrez.

Szelvény egy ingyen könyvre.

Az Elektro-Vitalizer orvosi rendelő Intézetnek Budapest, IV., Károly-körút 2. félemelet 25.

Kérem részemre díjtanul, portmentesen és zárt borítékban elküldeni a „Modern Villamos gyógy mód”ról szóló művet nők részére.

Név _____
Cím _____

Párisi világkiállítás „Grand Prix” 1900

Kwizda-féle Restitutions-fluid

cs. és kir. szabadalmazott mosoriv lovak számára

Egy üveg ára 2 K 80 fl.

40 év óta az udvari istállóban, a katonaság és magánosok nagyobb istállóiban használatban van nagyobb elő és utóborítástól, inak merevségét, stb. az időmúlással kiváló munkára képesíti a lovakat. 11744

Kwizda-féle Restitutions-fluid

csak a mellékelt védjegyet valódi. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. — Főraktár: Török József gyógyszerüzlet, Budapest, Király-u. 12. és Andrássy-ut 26.

Nem kell

a hajat

többé

ondulálni

sütőgetni,

mert az

„Ondulatrice”

egyszeri haszná-

lata után bármely

haj 14 napig

megtartja termé-

szetes hullámos-

ságot.

Készítése 5 perc időt igényel. — Teljesen ártalmatlan. Egy üveg ára 3 korona.

Főraktár és szétküldési hely: 12439

TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerüzlet

Budapest, Király-utca 12 és Andrássy-ut 26.

Kapható még nagyobb gyógytárakban és drogusztáknál.

ONDULATRICEAL HULLÁMOSITVA

